Møte nr. 4/24

SULDAL KONTROLLUTVAL

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Dato: **torsdag 26. september 2024**
Tid: **kl. 10.00**
Stad: **Suldal kommunehus, formannskapssalen**

Forfall melder du til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 959 86 977
eller på e-post: **post@kontrollutvalgene.no**

Ved forfall blir varamedlemmer kalla inn særskilt. Medlemmer som meina seg ugilde, må gi melding om dette slik at varamedlemmer kan innkallast. Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.,* blir berre sende til medlemmer/varamedlemmer.

Sakskartet vil bli lagd ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Kommunedirektøren er invitert

SAKLISTE:

16/24 Godkjenning av protokoll frå møtet 13.06.24
17/24 Orientering om administrasjonen – v/kommunedirektøren
18/24 Oppfølging av forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga for 2023
19/24 Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll
20/24 Val av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt
21/24 Budsjettframlegg 2025 – kontrollarbeidet i kommunen
22/24 Revisor sin eigenerklæring
23/24 Revisor sin revisjonsstrategi
24/24 Referat- og orienteringssaker

Ymse

Aksdal, 19.09.24

Otto Underbakke
Kontrollutvalsleiar

Sjur Hatlen
Utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Kommunedirektør (er invitert)
Varamedlem (til orientering)

SULDAL KOMMUNE

Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**16/24**
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		033

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 13.06.24

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Protokoll frå møte i Suldal kontrollutval 13.06.24 blir godkjent slik han ligg føre.

Vedlegg: protokoll frå møtet 13.06.24

Saksorientering:
Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 13.06.24 følgjer vedlagt. Protokollen er lese gjennom og førebels godkjent av leiar i etterkant av møtet og er sendt kommunen slik han ligg føre. Det er ikkje komet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen blir formelt godkjent i dette møtet.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Møte nr. 3/24

SULDAL KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Torsdag **13. juni 2024** blei det halde møte i Suldal kontrollutval under leiing av utvalet sin leiar Otto Underbakke.

MØTESTAD:	Suldal kommunehus, kommunestyresalen
MØTESTART/SLUTT:	Kl. 10.00 – 11.50
MØTANDE MEDLEMMER:	Otto Underbakke (H), Ivar Andre Naustvik (Krf), Ragnhild Sukka (V) og Astrid Brommeland (Sp)
MØTANDE VARAMEDLEMMER:	Michael Willig (SV)
FORFALL:	Arin Eirikssønn (Ap)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgjevar Sjur Hatlen - Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ ROGALAND REVISJON:	Forvaltningsrevisor Håvard Aarvik-Hansen
FRA ADMINISTRASJONEN:	Ingen
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTEN:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

13/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 25.04.24

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:
Protokoll frå møte i Suldal kontrollutval 25.04.24 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 13.06.24:
Utvalet hadde ingen merknader til protokollen.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 13.06.24:

Protokoll frå møte i Suldal kontrollutval 25.04.24 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 14/24 PRESENTASJON AV RISIKO- OG VESENTLEGVURDERING OG PRIORITERING AV PROSJEKT

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:
Suldal kontrollutval tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av risiko- og vesentleganalyse til orientering.

Suldal kontrollutval prioriterer følgjande forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontroll for perioden 2024 – 2028:
1. …….
2. …….
3. …….
Osb.

Revisor vil innarbeide utvalet sine prioriteringar i Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Framlegg til plan blir lagt fram for kontrollutvalet i neste møte.

Handsaming i kontrollutvalet 13.06.24:
Håvard Aarvik-Hansen presenterte analysen. Han gjorde greie for omgrepa som var nytta, generelle utviklingstrekk og sektorvise utviklingstrekk for kommunen.

I oppsummeringa viste han til dei områda som revisjonen meinte var særlig aktuelle for ein forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Medlemmane hadde ei lang og god meiningsutveksling kor dei gav uttrykk for kva prosjekt dei meinte var viktige å prioritera i dei nye planane. Følgjande prosjekt blei framheva som viktige: kompetanse i skule og barnehage, skulestruktur, utnytting av kompetanse i kommunen og fastlegeordninga med «nordsjø-turnus». Når det gjeld område for eigarskapskontroll var utvalet samd om at RITS (Ryfylke it-samarbeid) og Rygjatun var selskap det kunne vere aktuelt å sjå på.

Utvalet var samd om å koma tilbake til saka i neste møte for å gjera dei endelege prioriteringane.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 13.06.24:

Suldal kontrollutval tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av risiko- og vesentleganalyse til orientering.

Utvalet kjem attende til saka i neste møte for å prioritera dei ulike prosjekta.

Revisor vil innarbeide utvalet sine prioriteringar i Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Framlegg til plan blir lagt fram for kontrollutvalet i neste møte.

Møte nr. 3/24

SAK 15/24 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

14. Statusrapport pr. juni 2024
15. Tertialrapport frå Rogaland Revisjon IKS
16. Oppsummering frå FKT-konferansen 4. – 5. juni 2024
17. Representantskapsmøte 19.06.24 – IKA IKS

Handsaming i kontrollutvalet 13.06.24:
Sekretæren gikk gjennom referatsakene. Astrid Brommeland fortalde kort frå konferansen

Utvalet hadde ingen særskilte merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 13.06.24:

Suldal kontrollutval tar referat- og orienteringssakene 14 – 17 til orientering.

YMSE
Ingen saker blei meldt eller tatt opp.

Neste møte: torsdag 26.09.24 – kl. 10.00

Foreløpige saker: orientering om administrasjonen, arbeid med nye planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll, revisjonsstrategi og utvalet sitt budsjett for 2025..

Suldal/Sand, 13.06.24

Otto Underbakke
Leiar

Sjur Hatlen
Utvalssekretær

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**17/24**
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		216

ORIENTERING OM ADMINISTRASJONEN FRÅ KOMMUNEDIREKTØREN

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Suldal kontrollutval tar orienteringa frå kommunedirektør Karin Dokken Austvik om hennar arbeids- og ansvarsområde til orientering.

Saksorientering
Suldal kontrollutval vedtok i møtet 15.02.24 ein plan for orienteringar om resultateiningane i kommunen. Vedtaket var :

Suldal kontrollutval vedtek følgjande plan for orienteringar frå administrasjonen:

25.04.24	*økonomi og organisasjon v/kommunalsjef Torbjørn Guggedal*
13.06.24	*…..*
26.09.24	***administrasjonen v/kommunedirektør***
21.11.24	*helse og velferd v/kommunalsjef Grethe Jæger Angelvik*
1. møte 2025	*oppvekst v/kommunalsjef*
2. møte 2025	*økonomiavd. v/økonomisjef*
3. møte 2025	*personal- og organisasjonssjef*
4. møte 2025	*IKT-avdelinga*

Tidsramma vert sett til 30 min. inkludert spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista over kommunale leiare er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringane er tenkt å gjere kontrollutvalet betre kjent med kommunen si drift og dei utfordringane administrasjonen står overfor. Sekretariatet har sendt planen/invitasjonen til kommunedirektøren.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**18/24**
Saksansvarlig		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		212

OPPFØLGING AV FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL AV ØKONOMIFORVALTNINGA FOR 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Suldal kontrollutval tar kommunedirektøren si tilbakemelding til revisor sin uttale om etterleving av økonomiforvaltninga for 2023 til orientering.

Vedlegg: kommunedirektøren si tilbakemelding, dagsett 17.09.24

Bakgrunn
Kontrollutvalet vedtok samrøystes i møtet 25.04.24, sak 10/24 følgjande:

> *Suldal kontrollutval tar vedlagte attestasjonsuttale frå Rogaland Revisjon IKS om økonomiforvaltninga for 2023 og revisor si gjennomgang til orientering.*
>
> *Suldal kontrollutval ber kommunedirektøren gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sine merknader innan 01.09.24.*
>
> *Suldal kontrollutval ber revisor vurdere ein tilsvarande etterlevingskontroll innan to år.*

I følgje kommunelova § 23-2 bokstav B skal kontrollutvalet mellom anna sjå etter at «… *at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak».*

Vidare står det i kommuneloven § 24-9 om kontroll med økonomiforvaltninga følgjande:

> «R*egnskapsrevisor se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.*
>
> *Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.*
>
> *Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen».*

Uttalen for 2023
Revisor konkluderte med:

Negativ konklusjon
Basert på dei utførte handlingane og innhenta bevis, er vi blitt oppmerksame på at Suldal kommune ikkje etterlever bokføringsforskriften sine krav §5-9 og §5-10 fullt ut.

Grunnlag for negativ konklusjon
Av totalt 65 bilag gjeldane gåver, reiserekningar, bevertning og representasjon er det avdekke 25 avvik. Dette gir avvik på 38 %.

Kommunedirektøren sin tilbakemelding
Vedlagt følgjer kommunedirektøren sin tilbakemelding, dagsett 17.09.24 til kontrollutvalet. Kommunedirektøren har gjort greie for korleis administrasjonen har følgt opp revisor sine merknader. Det er mellom anna arbeida med kompetanseheving og auka kontroll.

Sekretariatet sine kommentarar
I følgje kommunelova § 23-2 bokstav B og forskrift for kontroll og revisjon § 3, ligg det til kontrollutvalet å sjå til at rekneskapsrevisor sine påpeikingar blir retta eller følgt opp. Dette for å sikre at kontrollen får effekt og bidrar til forbetringar. Dersom påpeikingane ikkje blir retta eller følgt opp, skal kontrollutvalet rapportere det til kommunestyret.

Det ligg ikkje til kontrollutvalet å fastsette korleis administrasjonen skal følgje opp påviste avvik/manglar i det konkrete tilfellet, då dette er kommunedirektøren sitt ansvar. Det har vore praksis for at administrasjonen møter i utvalet og orienterar om oppfølginga og/eller svarer på spørsmål, i tillegg til den skriftlege oversendinga.

Sekretariatet meiner administrasjonen viser at dei har følgt opp anbefalingane på ein god måte, men utvalet må sjølv ta stilling til om dei er ønskjer vidare oppfølging.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Kommunedirektøren
Suldal kommune

Haugaland
kontrollutvalssekretariat ved Sjur
K. Hatlen

Dato: 17.09.2024

Arkivkode: K1-026, K1-033
Dykkar ref.
Vår ref. 23/289-47
24/15355
Turid Vaage

TILBAKEMELDING - AVMERKINGAR KONTROLL BOKFØRINGSLOVEN, BOKFØRINGSFORSKRIFTEN OG SKATTEBETALINGSFORSKRIFTEN

Kontrollutvalet gjorde i sak 10/24 Forenkla etterlevingskontroll for 2023, følgjande vedtak:

Suldal kontrollutval tar vedlagte attestasjonsuttale frå Rogaland Revisjon IKS om økonomiforvaltninga for 2023 og revisor si gjennomgang til orientering. Suldal kontrollutval ber kommunedirektøren gje ei tilbakemelding til utvalet om oppfølging av revisor sine merknader innan 01.09.24. Suldal kontrollutval ber revisor vurdere ein tilsvarande etterlevingskontroll innan to år.

Her følgjer kommunedirektøren si tilbakemelding om oppfølging av revisor sine merknadar:

Kommunedirektøren tar den negative konklusjon frå revisor på kontroll av etterleving av bokføringsloven, bokføringsforskrifta og skattebetalingsforskrifta når det gjeld å føre deltakarar og føremål på bilag som omhandlar bevertning, representasjon, gåver, velferdsutgifter, reise- og opphaldsutgifter på alvor. I etterkant av vedtaket i kontrollutvalet har kommunedirektøren arbeida på to måtar for å betre etterleving:

1) Kompetanseheving
2) Auka kontroll

Kompetanseheving.
Kommunekassen har hatt møte med einingane som har det store volumet med bilag som gjeld bevertning, representasjon, gåver, velferdsutgifter og reise- og opphaldsutgifter. Det er gitt informasjon om korleis lovverket fungerer, og at ein sjølv på små beløp og mindre bilag er plikta å føre både føremål og deltakarar. Det er også gitt samleinformasjon til alle einingsleiarar i Suldal kommune og alle som attesterer bilag, om kva og kvifor rundt akkurat desse bilaga.

Auka kontroll.
Det blir gjort kontroll av bilag som bevertning, representasjon, gåver, velferdsutgifter og reise- og opphaldsutgifter, og dersom anten deltakarar eller formål manglar på faktura blir desse sendt i retur. Dette er eit ekstra tiltak utover rein kompetanseheving for å sikre auka kvalitet og bevisstgjering blant dei som konterer og tilviser bilag i organisasjonen.

Med helsing

Turid Vaage
Kommunalsjef Økonomi og organisasjon

Dokumentet er elektronisk godkjent

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	13.06.24	14/24
Kontrollutvalet	26.09.24	**19/24**
Kommunestyret		
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		216

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIGARSKAPS-KONTROLL

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak

Suldal kontrollutval vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den ligg føre/med desse endringane…..

og innstilling til kommunestyret:

Suldal kommunestyre vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den ligg føre.

Suldal kommunestyre gjer kontrollutvalet delegert mynde til å endre planen i planperioden i samsvar med kommunelova § 23-3 og § 23-4.

Vedlegg: 1. Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2024-2028
2. Risiko- og vesentlegvurderingar – utarbeida av Rogaland Revisjon

Saksorientering
Kontrollutvalet skal i tråd med kommunelova § 23.2 andre ledd «*minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner»* og etter kommunelov § 23-4 *«utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.»*

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll er det kommunestyret som vedtar, etter innstilling frå kontrollutvalet. Planen skal «*baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper».*

Hensikta med risiko- og vesentlegvurderinga er å finne ut kvar det er størst behov for forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Rogaland Revisjon blei engasjert av kontrollutvalet til å laga ein risiko- og vesentlegvurdering av kommunen og å komme med utkast til plan i møtet 16.11.23.

Utvalet hadde den 15.02.24 eit dialogmøte med forvaltningsrevisor, der utvalsmedlemma kom med innspel og synspunkt til analysen.

Risiko- og vesentleganalysen
Revisor presenterte risiko- og vesentleganalysen i møtet 13.06.24. Revisjonen hadde utarbeida ei liste med det dei meinte var dei mest aktuelle revisjonsprosjekta. Risikoanalysen er eit verktøy, som saman med kontrollutvalet sine eigne vurderingar skal leggas til grunn for prioriteringar av aktuelle prosjekt. Det er utvalet som prioriterer og vurderer dei ulike risikoområda og avgjøre kva område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I framlegget til plan har revisor innarbeida prioriteringane kontrollutvalet gjorde i møtet 13.06.24. Revisor har ikkje gjort ei numerisk rangering, men har delt dei aktuelle prosjekta inn i grupper. Utvalet må vurdera om dei ønskjer å ha ei numerisk rangering av prosjekta eller om framlegget med gruppeinndeling er god nok.

Utvalet vil i dette møtet gjere sine endelege prioriteringar, slik at planen kan sendast til kommunestyret for slutthandsaming.

Vidare handsaming
Når kontrollutvalet er ferdig med sine prioriteringar vil planen vera klar for oversending til kommunestyret for endeleg vedtak. Siste frist for å utarbeide ny plan er ifølge lova innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

Kommunestyret bør gi kontrollutvalet mynde til å gjera endringar i planen dersom det blir behov for det, jf. kommunelova §§ 23-3 og 23-4.

Bestilling av forvaltningsrevisjonar skal skje med utgangspunkt i den plan som kommunestyret vedtar, og den budsjettramma kontrollutvalet har til rådighet.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Rogaland Revisjon

UTKAST

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028

Suldal kommune, 2024

INNHOLD

1 Plan for forvaltningsrevisjon 3
1.1 Innledning 3
1.2 Formål med planen 4
1.3 Område for gjennomføring av forvaltnings-revisjon 4
1.4 Utvalgte prosjekter 5
1.5 Rapportering og oppfølging 6
2 Plan for eierskapskontroll 2024-2028 7
2.1 Innledning 7
2.2 Eierskapskontroll 7
2.3 Eierstyring 9
2.4 Aktuelle selskapsformer 10
2.5 Selskaper som kan omfattes av eierskapskontroll 12
2.6 Risiko og vesentlighet knyttet til utvelging av aktuelle selskaper 13
2.7 Prioriterte områder for eierskapskontroll 13
2.8 Avslutning 14

1 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

1.1 INNLEDNING

I henhold til kommunelovens § 23-1 er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen, og som velger et kontrollutvalg til å utføre den løpende kontrollen på deres vegne.

Kontrollutvalget er bl.a. pålagt å påse at det årlig gjennomføres systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget er i tillegg pålagt å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon for hver kommunestyreperiode, basert på en overordnet risikoanalyse av kommunens virksomhet. Planen skal vedtas av kommunestyret, skal vedtas innen utgangen av året etter at valg har funnet sted, og gjelder fra 2024 til 2028.

Forvaltningsrevisjoner er en sentral del av kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunal sektor. Det er derfor viktig at kontrollutvalget og kommunestyret bruker plan for forvaltningsrevisjon som et redskap for å utøve en målrettet og effektiv tilsynsfunksjon i kommunen.

Når kommunestyret bestemmer seg for å igangsette tiltak innenfor kontrollutvalgets ansvarsområde, skal det alltid foretas en vurdering av om saken bør oversendes kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vil ha planen til løpende vurdering og gi tilbakemelding til kommunestyret dersom det oppstår forhold som gjør endringer/ ekstraordinær evaluering nødvendig.

1.2 FORMÅL MED PLANEN

Plan for forvaltningsrevisjon skal bygge på en analyse av virksomheten i Suldal kommune ut fra en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet. Hensikten med risikovurderingen er å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon i ulike sektorer og virksomheter, og er lagt ved planen.

Kontrollutvalgets overordnede formål med forvaltningsrevisjon er å bidra til å forbedre offentlig sektor. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre «*systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak eller forutsetninger.»* Typiske tema for en forvaltningsrevisjon kan være:

- Gjør kommunen oppgavene på en ressurseffektiv måte?
- Følges regelverket?
- Hvordan følger administrasjonen opp politisk vedtatte mål?
- Har administrasjonen hensiktsmessige styringsverktøy og virkemiddel for å gjennomføre målene?

Et prosjekt vil derfor kunne dreie seg om mål- og regeletterlevelse, mens et annet vil kunne være rettet mot ressursutnyttelse, forbedring og effektivisering.

1.3 OMRÅDE FOR GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGS-REVISJON

1.3.1 KOMMUNENS VIRKSOMHET

Denne planen er i tråd med lovkrav utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i den kommende 4- årsperioden.

Kommunene har et bredt spekter av roller og oppgaver. Organisasjonsmessige forhold og eksterne betingelser knyttet til demografi, økonomi, sysselsetting og statlige føringer vil variere i løpet av årene som omfattes av planen. Dette vil kunne påvirke hvor det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

1.3.2 FORVALTNINGSREVISJON I KOMMUNALT HELEIDE SELSKAPER

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunale selskaper er mulig dersom selskapet er heleid av kommunene. Dette vil gjelde IKS-er, kommunale oppgavefelleskap/interkommalt politiske råd som er selvstendige rettssubjekter og kommunalt heleide aksjeselskaper eller samvirkeforetak.

En forvaltningsrevisjon av kommunale heiede selskaper gjennomføres etter de samme prinsipper som for kommunens øvrige virksomhet.

I forbindelse med en evt. forvaltningsrevisjon i et kommunalt heleid selskap vil det også være naturlig å se nærmere på kommunens eierskapskontroll, se egen plan under.

1.4 UTVALGTE PROSJEKTER

1.4.1 GENERELT

Omfanget av forvaltningsrevisjon er avhengig av identifisert behov og de ressurser som stilles til rådighet for oppgaven. Den gjennomførte risikoanalysen er ikke uttømmende og vil ikke kunne ta hensyn til alle forhold. Den må sees på som et verktøy til å kunne foreta en prioritering av områder/tema som er aktuelle for forvaltningsrevisjon.

1.4.2 PRIORITERTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget vil med bakgrunn i drøftinger og vurderinger prioritere disse forvaltningsrevisjonsprosjektene de kommende årene. Vi har delt inn områdene i første- og andreprioritet.

Førsteprioritet
Følgende revisjoner prioriteres, men rekkefølgen er uprioritert:

Forvaltningsrevisjoner
Kompetanse i skole og barnehage
Skolestruktur i kommunen
Utnytting av kompetanse i kommunen
Fastlegeordningen - "Nordsjø-turnus"
Næringsutvikling

Andreprioritet

I tillegg vil kontrollutvalget i løpet av perioden kunne vurdere prosjekter blant disse innbyrdes uprioriterte prosjektene:

Forvaltningsrevisjoner
Eldrebølgen
Klima og miljø
Integrering av flyktninger

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper
RITS (Ryfylke IT-samarbeid Kommunalt Oppgavefellesskap)
Rygjatun Eigedom AS

Hvert tema vil bli nærmere utdypet og avgrenset ut fra mottatte problemstillinger og i dialog med revisor i forbindelse med den endelige prosjektbestillingen.

1.5 RAPPORTERING OG OPPFØLGING

1.5.1 RAPPORTERING OM GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget er pålagt å påse at kommunestyrets vedtak bl.a. knyttet til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal derfor rapportere til kommunestyret om dette. Kontrollutvalgets behandling med innstilling til kommunestyret blir derfor fortløpende oversendt for sluttbehandling i kommunestyret.

1.5.2 OPPFØLGING AV GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget skal etter gjennomført forvaltningsrevisjon påse at kommunestyres vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon, følges opp av administrasjonen. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Rapportering til kommunestyret om oppfølging av forvaltningsrevisjon vil skje gjennom oversending av enkeltsaker etter at de er behandlet i kontrollutvalget.

1.5.3 KONTRAKTSOPPFØLGING

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter kommunelovens § 23-6 første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter/private som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Kontraktsoppfølgingen gjelder først og fremst faste oppgaver/tjenester og ikke enkeltkontrakter/byggekontrakter o.l.

1.5.4 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette forvaltningsrevisjon på andre områder enn de som er foreslått/vedtatt, dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

2 PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2024-2028

2.1 INNLEDNING

Kommunelovens § 23-4 pålegger kontrollutvalget å minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

2.2 EIERSKAPSKONTROLL

En eierskapskontroll er en kontroll av kommunens utøving av sitt eierskap. En eierskapskontroll av kommunen innebærer derfor å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

En kontroll av selskapet er begrenset til selskaper som er heleid av kommunen/ fylkeskommunen. Forvaltningsrevisjon i selskaper der dette er mulig omfattes derfor av plan for forvaltningsrevisjon – se over.

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

2.2.1 HELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

2.2.2 DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten eller andre). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

2.3 EIERSTYRING

KS (Kommunenes Sentralforbund) har utarbeidet en veileder for kommunene knyttet til eierskapskontroll. Denne anses å inneholde anerkjente prinsipper for eierstyring, oppsummert til følgende 21 punkter i *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.*

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte – kurs eller eierseminarer
2. Vurdering og valg av selskapsform -
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirksomhet - der man skiller ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryss subsidiering.
4. Utarbeidelse av lovpålagte eierskapsmeldinger
5. Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter - Kommunestyrene bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.
6. Jevnlige eiermøter - gjennomføre eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet
7. Eierorganets (generalforsamling eller representantskap) sin sammensetning og funksjon - hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet
8. Gjennomføring av generalforsamling og representantskapsmøter – innkalling, innkallingsfrister m.m. – bør tas inn i selskapets vedtekter
9. Sammensetning av styret - sørge for at styrets kompetanse salet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Sikre opplæring av styremedlemmene.
10. Bruk av valgkomite ved styreutnevnelser
11. Kjønnsmessig balanse i styret
12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret – Styret bør selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. KS anbefaler flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.
13. Styresammensetning i konsernmodell (morselskap/datterselskaper)
14. Oppnevnelse av vararepresentanter
15. Habilitetsvurderinger – rutiner
16. Godtgjøring av styreverv
17. Registrering av styreverv i styrevervregisteret.no
18. Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon for selvstendige rettssubjekter.
19. Utarbeide etiske retningslinjer
20. Administrasjonssjef/daglig leders rolle i kommunale foretak (gjelder kun KF-er, som her er omfattet av Plan forvaltningsrevisjon)
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll - kommunestyre, kontrollutvalg (forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll/øvrige revisjonshandlinger)

En eierskapskontroll kan være en samlet vurdering av hvordan kommunen forholder seg til sitt eierskap i alle sine selskaper, bl.a. med utgangspunkt i kommunens eierskapsmelding og etterlevelse av bestemmelser i denne. Den kan også omfatte et enkelte selskap alene, eller være en del av en forvaltningsrevisjon av et kommunalt heleid selskap.

2.4 AKTUELLE SELSKAPSFORMER

Kommunale eiere står ganske fritt i valg av selskapsform ved etablering av nye selskaper.

De mest vanlige selskapsformene er:

1. **AS - aksjeselskaper** – disse kan være både heleide av kommune, fylkeskommune eller ha private eiere. Begge varianter er omfattet av lovkrav knyttet til aksjeloven. Dette er også er en selskapsform som anbefales for flere virksomheter innenfor energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper. Aksjeselskapsformen anses vanligvis som best tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranse-eksponering. I et AS hefter kommunen kun for innskutt aksjekapital.
2. **SA – samvirkeforetak** - disse kan være både heleide av kommune/fylkeskommune eller også ha private eiere. Hovedformålet i et samvirkeforetak er å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Medlemmenes behov for samarbeid er viktigere enn at foretaket går med mest mulig overskudd. Medlemmene har ikke ansvar for samvirkeforetakets gjeld ut over evt. andelsinnskudd.
3. **IKS – interkommunalt selskap** – har kun kommunale/fylkeskommunale eiere. Denne type selskaper har i stor grad kommunale oppgaver innenfor revisjon, energi, avfallshåndtering o.l. Dersom det skulle drives næring med fortjeneste i et IKS er dette ofte utskilt i heleide datterselskaper som er AS-er. I et IKS hefter deltakende kommuner iht. sin eierandel for alle forpliktelser i selskapet inkl. lån som selskapet har tatt opp.
4. Nye selskapsformer i kommuneloven av 22-06-2018:
    a. **Interkommunalt politisk råd:**
    To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.
    b. **Kommunalt oppgavefellesskap**
    To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefellesskap.
    c. Andre selskapsformer som **stiftelser** omfattes ikke av denne planen. Kommunen er ikke eier i en stiftelse, da den er selveiende og kontrolleres via stiftelsesloven.
    d. **§ 27-samarbeid**. Ifølge kommuneloven av 1992 kunne to eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget fattet selv vedtak om opprettelse av slikt styre, som kunne gis myndighet til å treffe avgjørelser som angikk virksomhetens drift og organisering.

    Denne type samarbeid er falt bort i ny kommunelov, og eksisterende § 27-samarbeid må derfor endres til IKS eller kommunalt oppgavefellesskap i løpet av inneværende kommunestyreperiode.

Oversikten nedenfor viser i hvor stor grad kommunen har mulighet for direkte (høy) og indirekte (lavere) politisk styring og kontroll i de forskjellige selskapsformene:

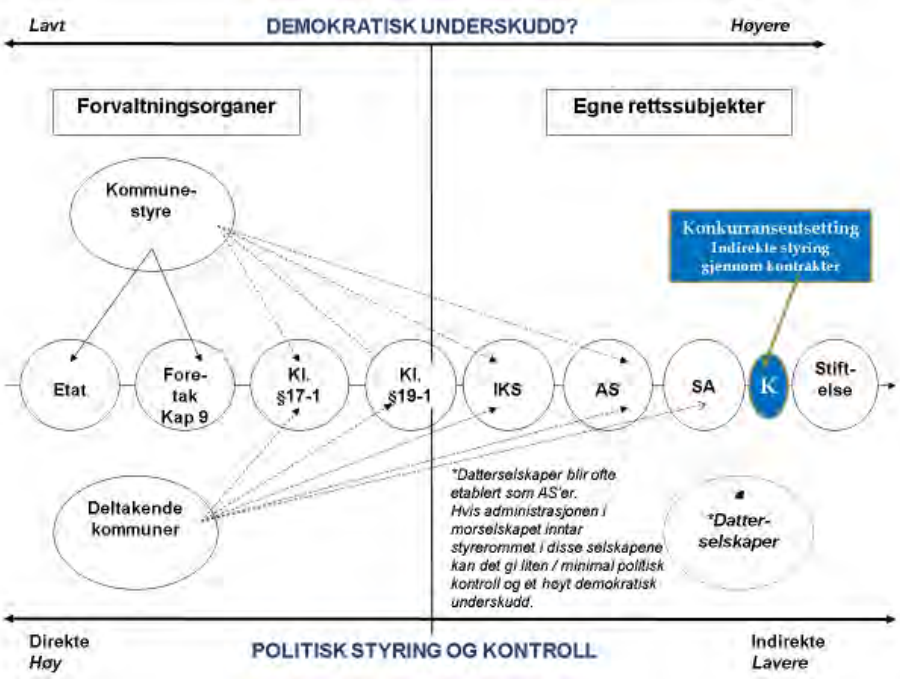

2.5 SELSKAPER SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Suldal kommune har et eierskap i disse selskapene:

Suldal kommune Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Rygjatun Eigedom AS	100,00 %			
Kommunekraft AS	0,31 %			
Rogaland Revisjon IKS		1,08 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		3,40 %		
Haugaland brann og redning IKS		3,44 %		
Haugaland Vekst IKS		9,10 %		
IVAR IKS		1,08 %		
Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS		4,00 %		
Krisesenter Vest IKS		2,29 %		
Ryfylke IKS		25,00 %		
Norsk Bane AS			11,81 %	
Windworks Jelsa AS			33,33 %	
E134 Haukelivegen AS			2,17 %	
Lysefjorden Utvikling AS			1,60 %	
Reisemål Ryfylke AS			8,82 %	
Haugaland Kraft AS			2,78 %	
Rysteg AS			22,53 %	
Næringshagen i Ryfylke AS			26,44 %	
Suldalsposten AS			34,00 %	
Gullingen Utviklingsselskap AS			10,99 %	
Biblioteksentralen SA				0,01 %
Haugalandsrådet Interkommunalt Politisk Råd				N/A
Ryfylkefondet Kommunalt Oppgavefellesskap				N/A
Ryfylke IT-Samarbeid Kommunalt Oppgavefellesskap				N/A
Ryfylke Friluftsråd Kommunalt Oppgavefellesskap				3,53 %

2.6 RISIKO OG VESENTLIGHET KNYTTET TIL UTVELGING AV AKTUELLE SELSKAPER

Som det går fram innledningsvis skal planen for utvelgelse av prosjekter knyttet til eierskapskontroll bygge på risikovurdering av kommunens eierskap. Kontrollutvalget har bedt revisor om å utarbeide en slik risikovurdering, som i hovedsak peker ut disse punktene:

2.6.1 VESENTLIGHET

Hvor viktig er selskapet for kommunens målsettinger?

- Økonomisk bidragsyter til kommunen
- Forvalter store verdier for kommunen
- Leverer viktige kommunale tjenester
- Oppnår et politisk mål for kommunen

2.6.2 RISIKO

Hvor stor risiko er det for at formålet med eierskapet ikke nås?

- Risiko ved eierstyringen av selskapet (kommunen)
- Oppfølging av selskapet
- Risiko hos selskapet
- Selskapets oppfølging av eiernes føringer
- Selskapets drift og utvikling

2.7 PRIORITERTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL

Selskaper som er prioritert av kontrollutvalget for forvaltningsrevisjon i perioden skal også omfattes av en eierskapskontroll. Det gjelder disse prioriterte selskapene:

Eierskapskontroller av selskaper
RITS (Ryfylke IT-samarbeid Kommunalt Oppgavefellesskap)
Rygjatun Eigedom AS
Haugaland Brann og Redning IKS

Der det er flere eiere utføres en felles revisjon hvis alle eiere ønsker det.

Kontrollutvalget kan om ønskelig også foreta en eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon i utvalgte selskaper.

2.8 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette eierskapskontroll i andre selskaper/ samarbeidsformer enn de som er foreslått/vedtatt dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

Rogaland Revisjon

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Suldal kommune, 2024

INNHOLD

1 Oppsummering 4
2 Innledning 6
2.1 Metode 6
2.1.1 Begrepsavklaring 6
2.1.2 Vurdering av risiko og vesentlighet 7
2.1.3 Informasjonsgrunnlag 7
2.1.4 Avgrensning 7
3 Generelle utviklingstrekk 8
3.1 Innledning 8
3.2 Økonomisk handlingsrom for kommunen 8
3.3 Befolkningsutvikling 9
3.4 Utgiftsbehov og ressursbruk 11
3.5 Effektivitet 12
3.6 Oppsummering 13
4 Sektorvise utviklingstrekk 14
4.1 Innledning 14
4.2 Oppvekst 14
4.2.1 Kompetanse i skole og barnehage 14
4.2.2 Skole- og barnehagestruktur i kommunen 14
4.2.3 Barnevernsreformen 15
4.2.4 Flyktninger 16
4.2.5 Vurdering 17
4.3 Helse og velferd 18
4.3.1 Eldrebølgen 18
4.3.2 Fastlege- og Legevakttjenesten/samlokalisering 18
4.3.3 Kompetansegapet vil øke innen helse og omsorg 19

4.3.4 Vurdering 20
4.4 Samfunn 21
4.4.1 Klima og miljø 21
4.4.2 Næringsutvikling 22
4.4.3 Digital transformasjon 22
4.4.4 Vurdering 23
5 Forvaltningsrevisjoner 24
6 Statlige tilsyn 25
7 Kommunale selskaper 26
7.1 Innledning 26
7.2 Lovregler 26
7.2.1 Hvilke selskapsformer er omfattet av eierskapskontroll? 27
7.2.2 Heleide og deleide kommunale selskaper 28
7.3 Selskap som kan omfattes av eierskapskontroll 28
7.4 Kommunen som eier 29
7.5 Heleide aksjeselskaper 29
7.6 Interkommunale selskaper 29
7.7 Deleide aksjeselskaper 31
7.8 Vurdering 32
Vedlegg 33
Skriftlige Kilder 33
Muntlige Kilder 33

1 OPPSUMMERING

Minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal kontrollutvalget utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskap, og vedtas av kommunestyret. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Formålet med ROV-en er å gi kontrollutvalget et risikobilde av hele kommunens virksomhet og identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for fireårsperioden 2024-2028.

I tabellen under oppsummerer vi risiko- og vesentlighetsvurderingen vår. En mer utførlig versjon av denne finnes i vurderingsdelen.

Forvaltningsrevisjoner

Tema	Vurdering
Kompetanse i skole og barnehage	
Skole- og barnehagestruktur i kommunen	
Eldrebølgen	
Næringsutvikling	
Implementering av barnevernsreformen	
Integrering av flyktninger	
Helse og omsorg - kompetanseutnyttelse	
Fastlege- og legevakttjenesten/Samlokalisering	
Klima og miljø	
Digital transformasjon	

Eierskapskontroller/forvaltningsrevisjon i selskaper

Tema	Vurdering
Rygjatun Eigedom AS	
Haugaland Brann og Redning IKS	
Lysefjorden Utvikling AS	

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød).

Vi har ikke drøftet områder i kommunen hvor risikoen vurderes å være lav. Derfor er ikke tema med lav risiko (grønn) med i tabellen.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover. Det betyr at når noe markeres med rødt kan det skyldes at dette er sentral utfordring innenfor et viktig område.

Vi ønsker å understreke at risikovurderingene i matrisen er skjønnsmessige vurderinger basert på foreliggende informasjon og erfaringer. Kontrollutvalget kan vurdere risikoen på en annen måte. Det er kontrollutvalget som til slutt skal vurdere og prioritere de ulike områdene, og avgjøre rekkefølgen for forvaltningsrevisjonsprosjekt i plan for forvaltningsrevisjon.

2 INNLEDNING

2.1 METODE

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. En forvaltningsrevisjon kan eksempelvis dreie seg om å undersøke om kommunens vedtak og forutsetninger iverksettes så effektivt som mulig, gitt de rammene som er satt av kommunen. Effektivitet i kommunal forvaltning omfatter både god måloppnåelse og at målene nås med minst mulig ressurser. Forvaltningsrevisjon er nærmere omtalt i kommuneloven § 23-3

I henhold til kommuneloven innebærer eierskapskontroll å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll er omtalt i kommuneloven § 23-4.

En risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen innebærer en identifisering av kommunens risikoområder og en vurdering av risikoens vesentlighet. Dette vil utgjøre forslag til områder som er viktig for kontrollutvalget å få informasjon om, og som revisor mener bør revideres.

2.1.1 BEGREPSAVKLARING

Risiko

I denne sammenheng forstås *risiko* som faren for at hendelser eller situasjoner med uønskede eller negative konsekvenser **kan** inntreffe. Eller, hva som er faren for uønskede eller negative konsekvenser etter at en hendelse eller situasjon **har** inntruffet. Det kan være avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommune har satt for virksomheten, risiko for mangelfulle resultater, at virkemidlene ikke fungerer, eller at de ikke brukes riktig.

Sannsynligheten for at avviket vil inntreffe blir ikke tallfestet. Det gjennomføres heller ikke en kartlegging av samtlige konsekvensene av et mulig avvik. Her skiller ROV-arbeidet seg fra tradisjonell risiko- og sårbarhetsanalyse.

Vesentlighet

I denne sammenheng forstås vesentlighet som en samlet vurdering av kartlagte risikoer og utfordringer, basert på i hvor stor grad risikoen utgjør en fare for kommunens eller selskapenes måloppnåelse.

Risikoens vesentlighet vurderes på flere måter, men to perspektiver gjennomsyrer våre vurderinger: 1) Læring og forbedring, dvs. hvor er det størst læringspotensial, og 2) aktualitet, dvs. sentrale samfunnsendringer og endringer av lovverk. Disse perspektivene vil som regel ha en

mer spesifikk eller detaljert innfallsvinkel. Eksempler her er økonomi, organisering, styring, ressursutnyttelse, kvalitet, forebygging, kompetanse, samarbeid og ivaretakelse av brukere.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover.

Vesentlighet i dette ROV-arbeidet baseres på en subjektiv vurdering av de ulike områdene og deres relative betydning. Analysen vil ikke sammenligne og veie områder opp mot hverandre.

2.1.2 VURDERING AV RISIKO OG VESENTLIGHET

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød). Sammen med trafikklyset blir det gitt en vurdering. En rød markering trenger ikke å bety at det står dårlig til, men at det kan være en sentral utfordring innenfor dette området.

Vurderingen av vesentlighet er bidrag til å prioritere områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, men vil ikke bli rangert. Målet er at forvaltningsrevisjonen over tid dekker en bred nok del av kommunens virksomhet.

2.1.3 INFORMASJONSGRUNNLAG

I arbeidet med å identifisere risikoområder i kommunens tjenesteområder og eierinteresser, brukes ulike informasjonskilder som kunnskapsgrunnlag for analysen. Dette for å etablere en felles forståelse av kommunens nåsituasjon, muligheter og framtidige behov.

Det er også gjennomført dialogmøte med kommunedirektørens ledergruppe og workshop med kontrollutvalgets medlemmer. I tillegg er revisjonens kjennskap til kommunen gjennom både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner og andre oppdrag tatt inn i grunnlaget.

2.1.4 AVGRENSNING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er en overordnet analyse, og har ikke som formål å beskrive alle forhold ved kommunen og selskaper som kommunen har eierandeler i. Omfanget er begrenset til å identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det betyr at analysen kun vil omtale de områder og/eller selskap hvor det vurderes å foreligge en viss risiko og/eller vesentlighet. Områder som i denne forbindelse blir ansett som grønne (trafikklysmodellen) vil derfor ikke blir nærmere omtalt.

3 GENERELLE UTVIKLINGSTREKK

3.1 INNLEDNING

2023 var preget av både høye skatteinntekter og betydelig kostnadsvekst for kommunene. Disposisjonsfondene økte, men dette positive bildet ble delvis dempet av utfordringer knyttet til flyktningkrisen som følge av krigen i Ukraina.[1]

Utsiktene for 2024 er usikre. Antall flytninger fra Ukraina fortsetter å øke, og det er ventet at 35.000 nye flyktninger kommer til Norge i år, i tillegg til de over 70.000 som allerede har kommet[2]. Kostnadene framover er ventet å stige, mens skatteinntektene er avhengige av lønnsveksten og den generelle økonomiske utviklingen.

Befolkningsframskriving viser en generell trend med flere eldre og færre yngre. Dette vil føre til endring i kommunens tjenesteyting, med mindre behov innen oppvekst og økt behov innen levekår. Endringen vil også føre til en reduksjon i andelen yrkesaktive i forhold til eldre, noe som kan legge press på rekrutteringen i kommunene.

En endring i befolkningssammensetningen påvirker også kommunenes inntektsgrunnlag. KS utarbeider årlig en demografimodell[3] som viser hvordan befolkningsendringer forventes å påvirke kommunens utgifter. Denne modellen er imidlertid ikke oppdatert for 2023, da det mangler en befolkningsframskriving som tar høyde for flyktningstrømmen fra Ukraina på kommunenivå.

Dette skaper usikkerhet for kommuneøkonomien i 2024 og fremover. Kommunene står overfor en rekke utfordringer, og det er behov for god planlegging og prioritering for å sikre at de kan håndtere disse utfordringene på en god måte.

3.2 ØKONOMISK HANDLINGSROM FOR KOMMUNEN

Kommunens grad av økonomisk handlingsrom kan vurderes ut fra flere indikatorer. KS har utviklet en indikator for økonomisk handlingsrom[4] på kommunenivå der følgende tre økonomiske størrelser ses i sammenheng og vektes likt:

- netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
    - viser hvor mye av driftsinntektene kommunen kan benytte til avsetninger og finansiering av investeringer
    - under 1 % indikerer begrenset handlingsrom, over 2 % indikerer stor grad av handlingsrom

[1] https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/sjefokonomens-side/kommuneokonomien-2023-25/
[2] UDI
[3] https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/inntektssystemet/ks-prognosemodell---palogging/prognosemodellen/ks-prognosemodell-for-kommuner/
[4] https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/det-okonomiske-handlingsrommet-er-bedret-i-mange-kommuner2/

- netto lånegjeld fratrukket ubundne investeringsfond
  - viser kommunens gjeldsnivå i forhold til driftsinntektene
  - 85 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
  - lav netto lånegjeld er opp til 65 % (grønt), middels mellom 65-85 % (gult) og høy over 85 % (rødt)
- disposisjonsfond inkludert samlet merforbruk i driftsregnskapet til senere inndekning
  - viser kommunens evne til å håndtere uforutsette utgifter
  - 5 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
  - høyt disposisjonsfond er over 9 % (grønt), middels er mellom 5-9 % (gult) og lavt disposisjonsfond er under 5 % (rødt)

De tre indikatorene vektes likt og sammenlignes med grenseverdiene for netto driftsresultat. Dette gir en samlet vurdering av handlingsrommet til kommunen.

Tabell 1. Økonomisk handlingsrom 2022, Suldal kommune

Indikator	Verdi	Vurdering
Netto driftsresultat	27,1 %	
Netto lånegjeld	19 %	
Disposisjonsfond	55,1 %	
Samlet handlingsrom		

Kilde: KS Økonomisk handlingsrom 2022

Suldal kommune har stor grad av økonomisk handlingsrom i 2022.

3.3 BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutviklingen i Suldal kommune frem mot 2034 preges av en liten befolkningsnedgang, med en betydelig skjevfordeling mellom aldersgruppene. Andelen eldre øker betydelig, mens andelen yngre reduseres. Dette vil føre til en økning i forsørgerbyrden og et økt behov for kommunale tjenester rettet mot eldre.

Befolkningsvekst og aldersfordeling

Suldal kommune har per 3. kvartal 2023 3389 innbyggere. Befolkningsframskrivingen viser en nedgang på 6,2 % (242 personer) frem mot 2034. Nedgangen er imidlertid ikke jevnt fordelt mellom alle aldersgruppene.

Figur 1. Prosentvis endring i befolkning fra 3. kvartal 2023

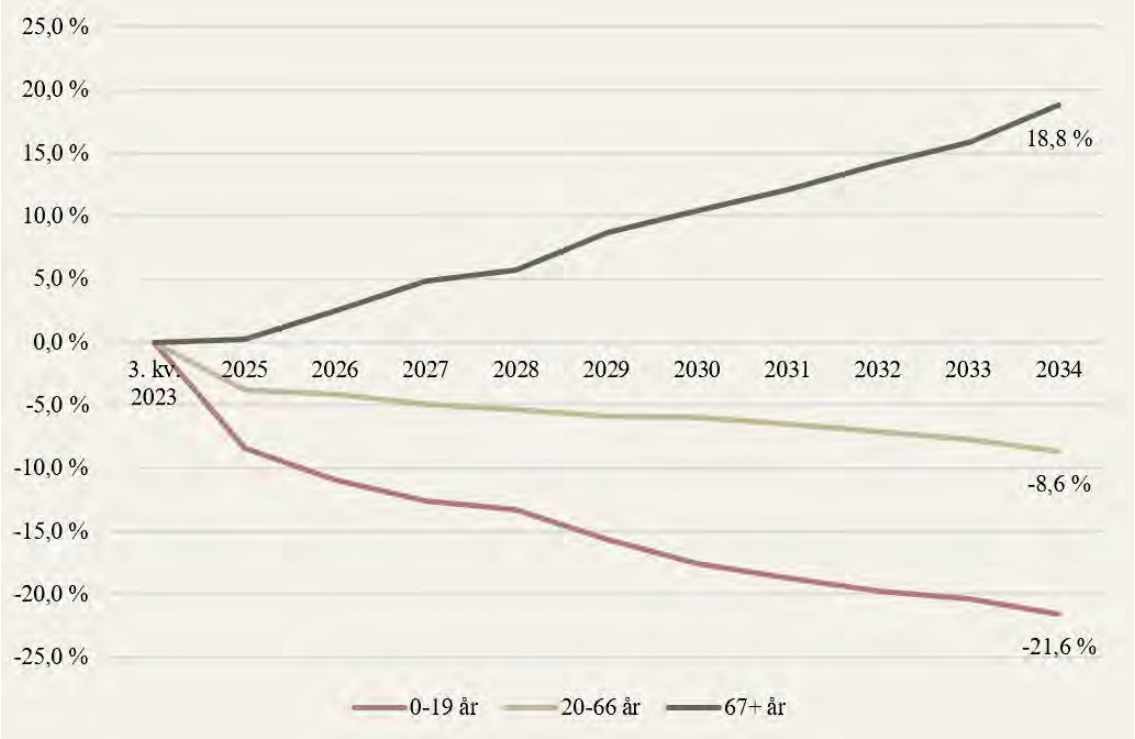

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Den største veksten finner vi blant de eldre over 67 år, med en vekst på 18,8 % (151 personer). Samtidig ser vi en reduksjon på 21,6 % (182 færre personer) blant de yngste (0-19 år).

Denne skjeve fordelingen vil påvirke befolkningssammensetningen i kommunen betydelig. Figuren under illustrerer denne endringen fra 3. kvartal 2023 til 2034.

Figur 2. Befolkningssammensetning 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

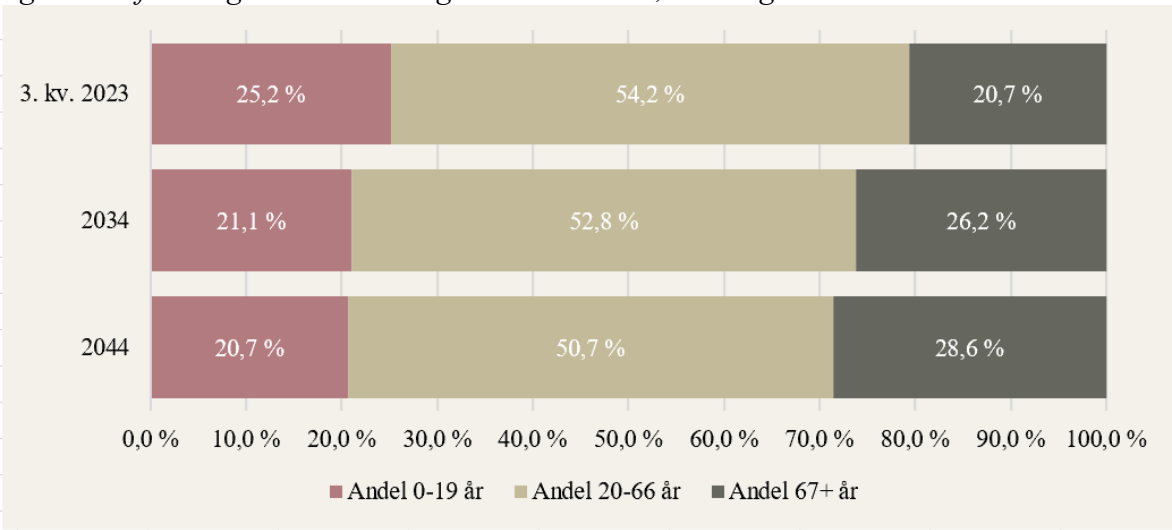

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Figuren viser en vekst i andelen over 67 år, og en reduksjon i andelen yrkesaktiv alder og yngre.

Flyktninger

Tabell 2. Bosettingstall, 2022-2024

	Antall personer kommunen har blitt anmodet om å bosette	Antall personer kommunen har vedtatt å bosette	Antall bosatte personer
2022	90	90	90
2023	90	90	92
2024	65	65	32

Kilde: Imdi

Suldal kommune bosatte totalt 90 flyktninger i 2022 og ytterligere 92 i 2023. Anmodningsvedtaket for 2024 er 65 personer. Kommunen har per 29.02.2024 bosatt 32 personer i 2024.

Forsørgerbyrde og behov for kommunale tjenester innenfor pleie og omsorg

Forsørgerbyrden er et mål på forholdet mellom antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år) og antall personer over 67 år. Den demografiske utviklingen frem mot 2044 vil føre til en økning i forsørgerbyrden i Suldal kommune, fra 2,6 til 1,8.

Figur 3. Befolkningssammensetning over 67 år 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

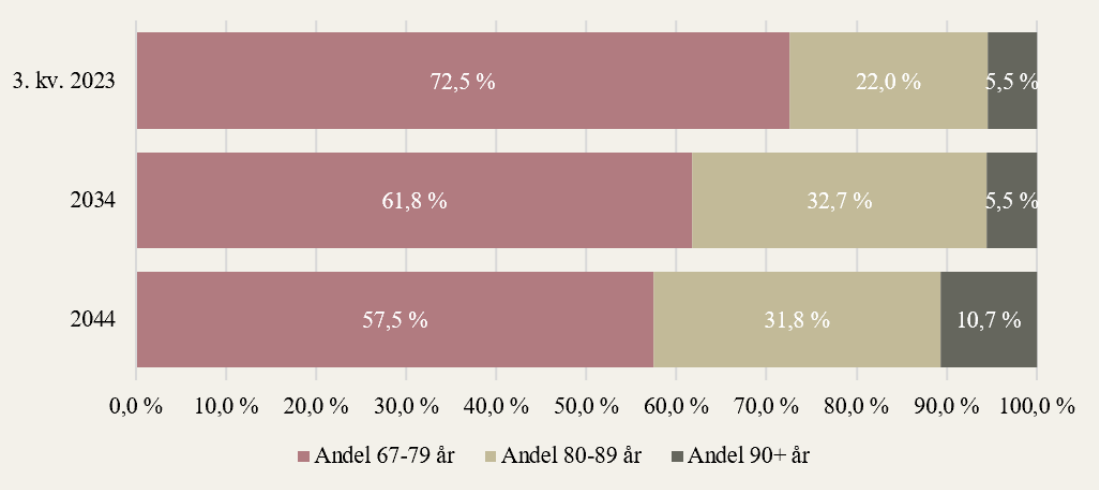

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Selv om mange eldre ikke har behov for omfattende kommunale tjenester, øker behovet generelt med alderen. I Suldal kommune ser vi en betydelig økning i andelen eldre over 80 år, en gruppe som ofte har et større behov for kommunale tjenester.

3.4 UTGIFTSBEHOV OG RESSURSBRUK

Utgiftsbehov er statens beregning av kommunens utfordringer innenfor et tjenesteområde sammenlignet med landsgjennomsnittet. Beregningen i statsbudsjettet (grønt hefte) baserer seg på

objektive kriterier som antall eldre, unge, uføre og andre faktorer som kommunen ikke kan påvirke.

Ressursbruk er forholdet mellom kommunens egne utgifter på et tjenesteområde og landsgjennomsnittet, korrigert for kommunens utgiftsbehov. Ressursbruk på over 100 % betyr at kommunen bruker mer penger enn landsgjennomsnittet, korrigert for utgiftsbehovet.

Figur 4. Utgiftsbehov og ressursbruk 2022

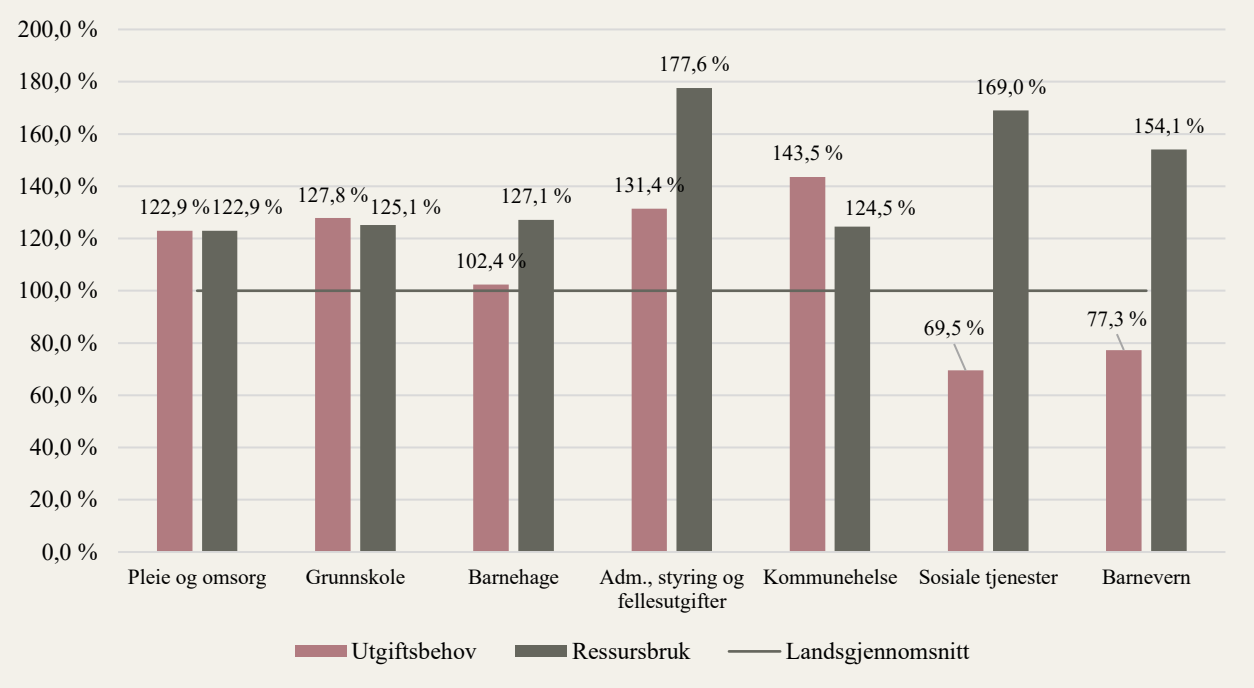

Kilde: Framsikt

Suldal kommune har et objektivt utgiftsbehov som er 18,7 % høyere enn landsgjennomsnittet. Ressursbruk er justert for kommunen sitt utgiftsbehov. I forhold til landsgjennomsnittet bruker Suldal kommune flere ressurser på alle områder.

3.5 EFFEKTIVITET

Agenda Kaupang beregner en kommunes effektivitet ved å kombinere en kvalitetsindikator og en kostnadsindikator. Kvalitetsindikatoren er sammensatt av 86 forskjellige indikatorer innenfor ulike tjenesteområder. Kostnadsindikatoren er netto driftsutgifter justert for utgiftsbehov. For å beregne effektivitet bruker man gjennomsnittet av kvalitetsindikatoren og kostnadsindikatoren. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader.

For mer om disse beregningene, se vedleggsdelen. Her presenteres også flere indikatorer.

Tabell 3. Effektivitetsindeks 2023, Suldal kommune

	Kvalitets-indeks	Kostnads-indeks	Effektivitets-indeks
Pleie og omsorg	△	◆	◆
Grunnskole	△	◆	◆
Barnehage	△	◆	◆
Administrasjon	●	◆	●
Helse	△	◆	◆
Sosial	△	◆	◆
Barnevern	△	◆	△
Kultur	●	◆	◆
Brann og redning	△	△	△
Plan	△	◆	△
Samferdsel	△	◆	◆
Bolig	△	◆	◆
Samlet	△	◆	◆

Kilde: Agenda Kaupang, Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2023

** Samlet vurdering for kvalitet og kostnad er basert på flere tjenesteområder enn presentert i modellen. Innenfor kostnadsindeksen vurderes 15 tjenesteområder, mens innenfor kvalitetsindeksen vurderes 13 tjenesteområder. Vi har valgt ut de tjenesteområdene som både hadde kvalitetsindeks og kostnadsindeks.*

3.6 OPPSUMMERING

Suldal kommune har et godt økonomisk handlingsrom, men det er viktig å være bevisst på utfordringene i årene som kommer. Dette kan medføre:

- Økt behov for tjenester til eldre, som bidrar til økte utgifter.
- Håndtering av et stadig høyere forsørgerbehov.
- Færre barn og unge vil føre til redusert behov for skoleplasser.
- Plan for hvordan redusere aktiviteten og kostnadene i grunnskolen.

4 SEKTORVISE UTVIKLINGSTREKK

4.1 INNLEDNING

I denne delen går vi nærmere inn på de sektorvise utviklingstrekkene i kommunen. Sentrale kilder for dette er handlings- og økonomiplanen 2024-2027, møte med kontrollutvalget, møte med administrasjonen og et knippe andre nasjonale og lokale styringsdokumenter.

4.2 OPPVEKST

4.2.1 KOMPETANSE I SKOLE OG BARNEHAGE

Suldal kommune ligger på plass 210 av 346 kommuner i den endelige utgaven av Kommunebarometeret 2023 utgitt av Kommunal rapport. I økonomiplan med handlingsprogram for 2024 til 2027 kommer det frem at kommunen har hatt en negativ utvikling innen grunnskole og barnehage – og at dette skyldes for *«få ansatte med rett kompetanse i norsk, engelsk og matematikk i alle klassetrinn»* og for få pedagoger innen barnehage.[5]

På kommunebarometeret havner Suldal på en 325. plass i kategorien barnehage. Årsaken til den lave plasseringen skyldes blant annet andel kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen[6], andel ansatte med pedagogisk utdanning og leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager.

I dialogmøte med administrasjonen pekes det på at kommunen har utfordringer med å få på plass kvalifisert kompetanse. Det ble videre fortalt at kommunen hadde tilgang til nok lærere, men at det var utfordrende å spre dem rundt på de syv skolene i kommunen.

I dialogmøte med kontrollutvalget i Suldal, blir også kompetanse i skolen trukket frem som et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon i perioden. Kontrollutvalget var blant annet opptatt av manglende oppfølging av kompetansekrav og lite fleksibilitet hos kommunen som arbeidsgiver.

4.2.2 SKOLE- OG BARNEHAGESTRUKTUR I KOMMUNEN

[5] https://www.suldal.kommune.no/_f/p13/ib2fb2bfb-a7ff-4ce9-86ac-5f20f4329a28/okonomiplan-med-handlingsprogram-24-27-kommunestyret-sitt-vedtak-1.pdf

[6] I 2018 innførte regjeringen nye utdanningskrav til personalet i barnehager. Andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner var i 2023 på 66,70 prosent. I Suldal oppfyller 16,7 prosent av de kommunale barnehagene pedagognormen (uten dispensasjon).

Suldal kommune er en kommune med stor utstrekning kombinert med geografiske forhold som skaper store avstander både i kilometer og tid til transport. På lik linje med alle andre kommuner i Norge står Suldal kommune overfor en demografiutfordring knyttet til at antall eldre øker og at antallet barn og unge minsker.[7] Dagens skolestruktur er sårbar for dette demografiskiftet.

Kommunen har i dag syv grunnskoler med totalt 500 elever. 300 elever går på barne- og ungdomsskolen i Sand, mens 200 elever er fordelt på seks skoler. Utfordringene knyttet til rekruttering og kompetanse er med på å skape en usikkerhet for de minste skolene.

I en KS-rapport om utfordringsbildet i Suldalsskolen fra 2022 kommer det frem at *«sårbarheten i dagens skolestruktur gir seg utslag på to måter. Prognosene for elevtall gjengitt i økonomiplanen viser synkende elevtall på alle kommunens skoler fremover. Dette innebærer at små skoler blir enda mindre og lærerkollegiene kan bli redusert. De minste skolene har allerede i dag svært små forhold som potensielt er sårbart i forhold til sosiale forhold for elevene og fagmiljøer for de ansatte. I tillegg kan det bli et høyere kostnadsnivå per elev da reduksjon i elevtall ikke nødvendigvis kan tas ut i en økonomisk effekt. Det foreligger en innsparing på 3 millioner i vedtatt økonomiplan. Denne er knyttet til nedgangen i elevtallene.»*

I dialogmøte med administrasjonen pekes det på at dagens skolestruktur skaper utfordringer med å innhente tilstrekkelig med kvalifisert arbeidskraft til alle skolene, drift og vedlikehold og økonomi. Samtidig vil sentralisering av skolene medføre lokalpolitisk motstand, en betydelig lengre skolevei for flere elever med mer. Spørsmålet er hvilke hensyn som skal veie tyngst ved vurdering av fremtidens skolestruktur. Administrasjonen peker videre på at dagens skolestruktur er et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon for å belyse utfordringene som kommunen har på dette feltet.

Kommunen har blant annet forsøkt et pilotprosjekt der tre elever fra Nesflaten går på ungdomsskolen på Sand. Dette er eksempler på prosjekter som kan belyses og evalueres i en eventuell forvaltningsrevisjon.

4.2.3 BARNEVERNSREFORMEN

Med barnevernsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2022, fikk kommunen et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Dette innebærer blant annet et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem og oppfølging og veiledning av disse. Egenandeler for statlige barnevernstiltak, som akuttiltak og institusjon, har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Økt økonomisk ansvar blir kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet.

[7] Ifølge befolkningsframskrivingen fra SSB er det forventet en betydelig reduksjon blant de yngste (0-19 år) i kommunen på 21,6 % (182 personer) frem til 2034.

Reformen skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats i kommunen. Hovedmålet med reformen er at flere barn skal få rett hjelp til rett tid, og at tjenestetilbudet i større grad skal kunne tilpasses lokale behov. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelse i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet.

Ifølge første evaluering/statusmåling av barnevernsreformen[8], har kommunalt barnevern samlet hatt en økning i netto prisjusterte driftsutgifter på 2,1 milliarder kroner fra 2021 til 2022. Den største økningen finner vi i forbindelse med «tiltak når barnet er plassert av barnevernet» (Funksjon 252), etterfulgt av saksbehandling, drift og administrasjon (funksjon 244). Utgiftsøkningen har trolig sammenheng med kommunenes økte ansvar for finansiering av fosterhjem, kombinert med økte statlige egenandeler for institusjon og spesialiserte fosterhjem.

4.2.4 FLYKTNINGER

På tross av SSB sin befolkningsframskriving, hadde Suldal i 2023 befolkningsvekst og høy innvandring. I økonomiplanen for 2024 til 2027 skriver kommunen at den ville hatt en markant befolkningsnedgang uten innvandring. Ved inngangen til 2023 ble det bosatt 444 innvandrere i Suldal, hvor ca. 1/3 er flyktninger. Flere av disse er barnefamilier fra Ukraina, som gjør at flere av innvandrerne er i aldersgruppen 0-15 år.

Figur 5. Innvandrere til Suldal kommune etter alder.

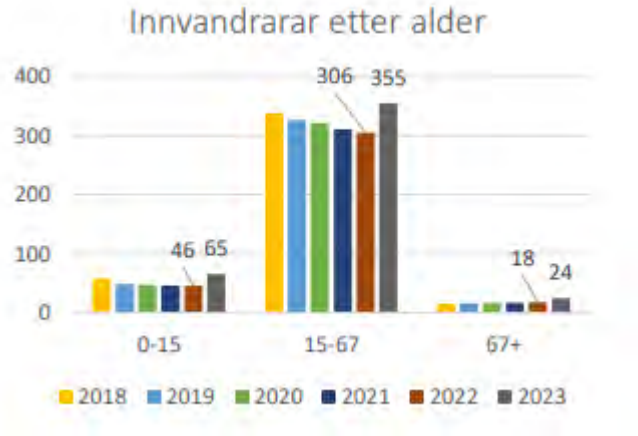

Kilde: Suldal kommune

Integrering og bosetting av flyktninger er en tverrsektoriell utfordring som krever innsats fra flere av kommunens tjenesteområder. Blant annet knyttet til introduksjonsprogram, kompetanse og språkopplæring i skolen, norskopplæring for voksne, tilgang på boliger med mer.

[8] *Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNSREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.* Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.

Fra 2022 til i dag, har Suldal kommune bosatt over 200 flyktninger. Kommunen trekker ikke frem utfordringer knyttet til integrering frem som noe særskilt utfordrende (jf. HØP og i dialogmøte med administrasjonen). I årsmeldingen 2023 skriver kommunen at 70,6% av befolkningen var sysselsatt i 2023, noe som var ned fra 71,2% i 2022 og at dette kan ha sammenheng med bosetting av flere flyktninger. Kommunen skriver videre at tallet på sysselsatte i Suldal med botid 0-4 år er på 16%, men går opp til 76% i gruppen med botid 5-9år.

4.2.5 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Kompetanse i skole og barnehage	Utfordrende for kommunen å få på plass kvalifisert kompetanse. Manglende kompetanse innen flere fag i grunnskolen og mangel på pedagoger i barnehage. Risiko for at kommunen ikke oppfyller formelle lovkrav og at ikke barn og unge får et tilstrekkelig godt tjenestetilbud.	*I hvilken grad jobber Suldal kommune for å sikre tilstrekkelig kompetanse innen skole og barnehage?*
	Skole- og barnehagestruktur i kommunen	Demografiendringer og krav til kompetanse skaper utfordringer for dagens skolestruktur i kommunen. Kommunen har flere skoler med relativt få elever. Dette bidrar til å skape utfordringer både knyttet til rekruttering, kompetanse, økonomi og drift og vedlikehold. Ofte mer krevende å bygge ned tjenester enn å bygge dem opp.	*En forvaltningsrevisjon kan se på dagens skole- og barnestruktur og vurdere i hvilken grad den fungerer tilfredsstillende.* *Hvordan har pilotprosjekt og flytting av elever til andre skoler fungert?*
	Implement-ering av barneverns-reformen	Andre instanser på oppvekstfeltet får et større ansvar. Et utstrakt samarbeid er nødvendig. Skolene er viktige i barnevernsreformen, men det er uvisst om de klarer å gjøre det som er forventet av dem. Risiko for at barn ikke får rett hjelp til rett tid.	*I hvilken grad fungerer ansvarsdeling og tverr-faglig samarbeid?*
	Integrering av flyktninger	Integrering involverer mange tjenesteområder. Risiko for at kommunen ikke er godt nok rigget til å håndtere veksten i flyktninger.	*Hvordan fungerer integreringsarbeidet i kommunen? Organisering og internt samarbeid.*

4.3 HELSE OG VELFERD

4.3.1 ELDREBØLGEN

Ifølge SSB sin befolkningsframskriving er det forventet en betydelig økning i antall eldre frem mot 2034 og 2044. Videre vil den demografiske utviklingen frem mot 2044 vil føre til en økning i forsørgerbyrden i Suldal kommune fra 2,6 til 1,8. Dette er en utfordring som vil treffe alle kommuner, og i økonomiplanen skriver kommunedirektøren at det er avgjørende for velferden at denne utfordringen tas på alvor.

I økonomiplanen 2024 til 2027 skriver kommunen at et viktig satsingsområde er rett teknologi på rett plass, og kompetanseutvikling til de ansatte.[9] Kommunen er videre opptatt av å se hvordan den best kan utnytte den kompetansen en har for å sikre gode og effektive tjenester i fremtidens eldreomsorg (med flere eldre og færre i yrkesaktiv alder).

Kommunen skriver videre i økonomiplanen at flere eldre og færre barn betyr at en må omprioritere ressursbruken fra oppvekst til omsorg – og at dette er nødvendig fordi *«kommunen kommer til å ha store utfordringer med ha nok ansatte i helsesektoren i fremtida, samt at behovet vil bli lavere i oppvekst ved færre barn og unge.»*

4.3.2 FASTLEGE- OG LEGEVAKTTJENESTEN/SAMLOKALISERING

I økonomiplanen 2024 til 2027 skriver kommunen at det over lang tid har vært utfordrende å drive legevakttjenesten. Kommunen skriver at «fastlegekrisen og mangel på leger fører til stor belastning på legene som drifter legevakten». Kommunedirektøren har satt i gang et arbeid der kommunen ser på ulike måter å drifte legevakten på, der blant annet samlokalisering med andre nødetater kan være en aktuell måte. Kommunedirektøren ønsker videre å utrede muligheten for samlokalisering av ambulanse, Røde Kors, politi, legevakt og brann, gjerne i samarbeid med Sauda kommune.

I handlingsprogrammet ligg det inne oppgradering/ny brannstasjon på Sand mot slutten av planperioden.

I dialogmøte med kontrollutvalget pekes det på legetjenesten som et interessant tema for forvaltningsrevisjon da både Suldal og Sauda kommune har innført «nordsjø-turnus» for å lokke fastleger til distriktene.[10] Ordningen innebærer å tilby fastlegene to intensive uker på jobb og fire

[9] https://www.suldal.kommune.no/_f/p13/ib2fb2bfb-a7ff-4ce9-86ac-5f20f4329a28/okonomiplan-med-handlingsprogram-24-27-kommunestyret-sitt-vedtak-1.pdf

[10] Distriktskommuner løser fastlegekrisen ved å tilby Nordsjø-turnus – NRK Rogaland – Lokale nyheter, TV og radio

uker på hjemmekontor. Kontrollutvalget er blant annet opptatt av hvordan denne ordningen virker i praksis og ønsker å evaluere ordningen etter den har fått virket en stund.

4.3.3 KOMPETANSEGAPET VIL ØKE INNEN HELSE OG OMSORG

De ansatte er ryggraden i helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Tilstrekkelig og kompetent personell er avgjørende for at kommunene skal kunne tilby helse- og omsorgstjenester av god kvalitet. Det har blitt et større press på personellet i helse- og omsorgstjenestene i landet de siste årene, og situasjonen blir enda strammere frem mot 2035.

Ifølge SSBs framskrivinger vil det frem mot 2035 bli en kraftig vekst i behovet for årsverk både innen kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Norge. Den sterkeste behovsøkningen kommer i kommunehelsetjenesten. Det vil bli et stadig større gap mellom tilbud og etterspørsel etter sykepleiere og helsefagarbeidere.

Andelen av alle sysselsatte i Norge som jobber i helse- og omsorgstjenesten er tredoblet fra tidlig på 1970-tallet. I 2021 arbeidet 15 prosent av alle sysselsatte i helse- og omsorgssektoren. Mange kommuner i landet står i en bemanningskrise, og det er særlig vanskelig å få tak i sykepleiere og leger. Utfordringene er størst i distriktene[11].

Det er høyskole- og universitetsutdannet personell som har stått for veksten de seneste årene. Fagarbeidere og personell uten formell utdanning har ikke økt tilsvarende.

Demografiutviklingen utfordrer helse- og omsorgssektoren på to måter: Økningen i antall eldre betyr økt behov for pleie- og omsorgstjenester. Samtidig bremses veksten i tilgjengelig arbeidskraft før den stopper helt opp. Fra midten av 2030-tallet vil antallet personer i yrkesaktiv alder falle. Helsepersonellkommisjonen mener derfor at det ikke er bærekraftig å øke helse- og omsorgssektorens andel av den totale arbeidsstyrken vesentlig. Fordi ansatte allerede er et knapphetsgode, og i «*enda større grad vil være det fremover, må helse- og omsorgstjenesten bruke personellet og deres kompetanse mye mer effektivt enn før. Det blir færre ansatte per pasient*[12]*».*

I dialogmøte med administrasjonen pekes det på at det er behov for å gå inn og definere hva de ulike yrkesgruppene skal gjøre – og at blant annet sykepleierne er bekymret for at de ikke gjør nok (samtidig som de ikke skal belastes en uforholdsmessig stor byrde). Administrasjonen er opptatt av hvordan nåværende kompetanse brukes og at sykepleierne er prioritert. De ser samtidig et behov for å se på arbeidsgrupper uten formell kompetanse og hvilke arbeidsoppgaver som kan utføres av disse (bl.a. for å avlaste sykepleiere og helsefagarbeidere).

[11] Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

[12] Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

Helt til slutt: Andelen kommuner som sier de sliter med å rekruttere sykepleiere er nesten fordoblet siden 2015[13]. Dette har ført til en skjerpet konkurranse mellom kommunene, som også konkurrerer med sykehus, vikarbyråer, private institusjoner og aktører utenfor helsesektoren. Kommunene har begynt å overby hverandre i form av økt lønn eller andre ordninger for å rekruttere kompetansen de trenger (rekrutteringstilskudd, lokale tillegg, nedbetaling av deler av studielån osv.). I tillegg er det en trend at flere sykepleiere leier seg selv ut via vikarbyrå, til langt høyere lønn[14]. Dette er forhold som etter alt å dømme vil bidra til å øke kommunens helse- og omsorgskostnader.

4.3.4 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Eldrebølgen	Flere eldre vil få behov for tjenester. Store behov for å rigge tjenestene til flere eldre og høyere forsørgerbyrde på personer i yrkesaktiv alder. Dersom Suldal ikke klarer å tildele tjenester på rett nivå, er det en risiko for en raskere forverring av brukernes helsetilstand. Dette vil kunne svekke deres mulighet til å bo hjemme og leve et selvstendig liv, noe som er negativt for bruker og dyrt for kommunen.	*Tildeles tjenestene på rett nivå? Er sektoren rigget for framtiden? Muligheter for forbedring?*
	Helse- og omsorg – kompetanse-utnyttelse	Kompetansegapet vil trolig øke i sektoren. Færre sykepleiere og helsefagarbeidere, økt behov. Skjerpet konkurranse mellom kommunene, som allerede nå har begynt å overby hverandre i kampen om arbeidskraften. Helse og velferd må fremover bruke kompetansen mer effektivt og samtidig være en attraktiv arbeidsgiver for de ansatte. Administrasjonen opplyser at sykepleierne er en arbeidsgruppe under press – og at det er ønskelig å se nærmere på hvordan	*Hvordan klarer Suldal å utnytte den samlede kompetansen for å sikre best mulige tjenester?*

[13] Ingen yrkesgrupper er vanskeligere å rekruttere for kommunene enn sykepleiere (sykepleien.no)

[14] Helseminister om sykepleiere som leier ut seg selv: – En kjempeutfordring (vg.no)

		arbeidsoppgaver skal defineres. Det er også et ønske om å se hvordan ufaglært arbeidskraft kan brukes bedre enn i dag. Dersom Suldal kommune ikke klarer å skaffe til veie den riktige kompetansen, er det en risiko for redusert kvalitet og tilgjengelighet på helse- og omsorgstjenester. Dersom kommunen klarer det, er den risiko for at kostnadene vil øke.	
	Fastlege- og legevakttjenesten/Samlokalisering	Kommunen skriver i økonomiplanen at det lenge har vært utfordringer knyttet til å drive legevakttjenesten. Fastlegekrisen og mangel på leger har ført til stor belastning på legene som i dag driver legevakten. Det er satt i gang arbeid om å utrede ulike måter å drive legevakten på. Aktuelle alternativ kan være samlokalisering av nødetater og samarbeid med Sauda kommune.	*I hvilken grad fungerer dagens legevakttjeneste i kommunen? Tilbyr Suldal tjenester som er i tråd med lovmessige krav?*

4.4 SAMFUNN

4.4.1 KLIMA OG MILJØ

Norge skal redusere klimagassutslippene med 55% innen 2030 sammenlignet med 1990. I årsmeldingen 2023 skriver kommunen at utslippene har gått opp de siste årene, og med 0,4% ved siste rapportering (2022).

I kommuneplanen 2022-2034 under punktet «Grøne Suldal» står det at: *«Det er viktig at me, i åra som kjem, tek ei aktiv rolle i arbeidet med å redusera utslepp og leggja om til eit meir klimavennleg energiforbruk. Like viktig som å redusera utslepp, er det å halda på naturen si evne til å binda CO2. Suldal har mykje utmark, skog, myr og landbruksareal som er viktig for CO2 lagring».*

Ifølge økonomiplanen 2024 til 2027 har ikke Suldal kommune vedtatt egne mål for reduksjon av klimautslipp per i dag, men den skriver at det arbeides for å følge opp de nasjonale målsetningene. Kommunen viser til flere kulepunkter hvor den deltar i spesifikke tiltak, samt er med i Rogaland fylkeskommunes klimatilpassingsforum, kartlegging av klimarisiko i arbeid med helhetlig ROS-analyse og å benytte temakart i kommuneplanen og herunder arealplanleggingen.

4.4.2 NÆRINGSUTVIKLING

I årsmeldingen 2023 skriver kommunen at den forbereder seg på en industrisatsing «som vil gi store muligheter for vekst». Blant prosjektene nevnes utvidelsen av Norsk Stein (Europas største pukkverk), etablering av et næringsområde for råstoffutvinning på Berakvam og effektoppgradering på Nesflaten (Lyse Kraft DA).

Kommunen legger videre til grunn at for å lykkes med lokal bosetning, befolkningsøkning og næringsutvikling vil kreve betydelig planarbeid i tiden fremover. Kommunen har satt av ressurser til å forberede seg på og til å følge opp arbeidet for «å ta ut så mye av verdiskapningen som råd er» (årsmelding 2023).

Samtidig skriver kommunen at industrisatsing og kraftutbygging vil medføre konsekvenser for økte klimautslipp og redusert naturmangfold lokalt. I årsmeldingen 2023 står det at kommunedirektøren tilrår at en må se på nye kraftfulle tiltak for å få ned utslippene i kommunen samtidig som det satses på nevnte prosjekt.

I dialogmøte med administrasjonen trekkes medvirkning i store industrietableringer, forvaltning iht. plan- og bygningsloven og arbeid med næringsutvikling med som et interessant tema for forvaltningsrevisjon i perioden. Innspill fra dialogmøte i kontrollutvalget peker på sin side på i hvilken grad kommunen sikrer likebehandling av saker knyttet til industrisatsingen – og i hvilken grad kommunen holder roller adskilt når de er medeier i selskap som WindWorks Jelsa AS og samtidig driver med arealplanlegging i kommunen.

4.4.3 DIGITAL TRANSFORMASJON

Digital transformasjon trekkes frem som en av hovedutfordringene og satsingsområdene til kommunen i perioden 2024 til 2027 (jf. økonomiplanen). Kommunen skriver at digital transformasjon skal bidra til at kommunen lykkes med endringsprosesser. Dette skyldes blant annet at stadig mer av dagens kommunikasjon mellom innbyggere og kommunen foregår digitalt – og at dette i større grad skal bidra til bærekraftige tjenester i fremtiden.

I årsmeldingen 2023 skriver kommunen at det ligger flere faktorer i dette arbeidet. I økonomiplanen 2024 til 2027 utdypes dette med at en digital transformasjon innebærer noe større enn enkelte digitaliseringsprosjekter. I dette ligger det å integrere teknologiske løsninger og digitale verktøy i en stor del av kommunens virksomhet for å optimalisere effektivitet, produktivitet og ressursbruk. Som et ledd i dette arbeidet har kommunedirektøren opprettet DigiForum.

DigiForum har som hensikt å bidra til at Suldal kommune lykkes med sine endringsprosesser der digitalisering utgjør en viktig del, legge til rette for læring og bidra til digital kompetanseøkning i kommunen, og skape fornying, effektiv ressursbruk og flere digitale tjenester som skal ta utgangspunkt i brukernes behov.

4.4.4 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Klima og miljø	Kommune-Norge er en viktig part for å nå statens klimamål. Suldal kommune har ikke vedtatt egne mål for reduksjon av klimautslipp per i dag, men den skriver at det arbeides for å følge opp de nasjonale målsetningene. Kommunen viser til en rekke konkrete tiltak som har blitt iverksatt eller skal iverksettes. Spørsmålet er hvorvidt de blir gjennomført og om de er forankret i hele organisasjonen.	*En FR burde finne sted et par år inne i perioden, da man har hatt tid til å gjennomføre planlagte klimatiltak.* *Hvorvidt følger kommunen opp nasjonale mål og føringer innen klima- og miljøarbeidet?*
	Næringsutvikling	Suldal kommune forbereder seg på en betydelig industrisatsing som vil gi mulighet for betydelig økonomisk vekst, økt befolkningsvekst og bosetting. Dette stiller betydelig krav til bl.a. kommunens planarbeid som skal legge til at utviklingen er mulig. Kommunen skriver videre i årsmeldingen at det kan være utfordrende å balansere denne satsingen med ambisiøse klimamål, men at utviklingen likevel er ønskelig.	*Overholder kommunen lover og forskrifter knyttet til behandling av plan- og byggesaker innen næringsutvikling?* *I hvilken grad klarer kommunen å overholde hensyn til klima og miljø ved etablering av ny industri?*
	Digital transformasjon	Kommunen peker på digital transformasjon som en av hovedutfordringene og et av de viktigste satsingsområdene til kommunen i nåværende periode. Dette arbeidet har som målsetning å effektivisere kommunens ressursbruk og i større grad gjøre dialogen med innbyggerne bedre. Kommunen har opprettet et DigiForum som det vil være aktuelt å evaluere nærmere.	*Har kommunen konkrete planer for sitt digitaliseringsarbeid? Har kommunen en digitaliseringsstrategi?* *I hvilken grad har kommunen lykkes med sitt digitaliseringsarbeid? Forbedringspunkter?*

5 FORVALTNINGSREVISJONER

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner	Årstall
Klima- og energiplan	2019
Psykisk helsehjelp	2021
Kritisk kompetanse	2021
Investeringsprosjekt	2022
Forebygging og tidlig innsats	2024

Ikke gjennomførte forvaltningsrevisjoner
Miljøtenesta
Forbetring og effektivisering
Legetenesta og legevakta
Integrering av flyktninger
Spesialundervisning
Barneverntenesta
Beredskap/koronahåndtering

Gjennomførte/påbegynte eierskapskontroller	Årstall
RR Eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon av IVAR IKS	Under arbeid

6 STATLIGE TILSYN

Årstall	Område	Tema	Utført av
2020	Drikkevann	Vannforsyningssystem	Mattilsynet
2021	Arbeidsmiljø	Postale tilsyn i kommuner - Asbest	Arbeidstilsynet
2021	Samfunnssikkerhet og beredskap	Tilsyn med kommunal beredskapsplikt	Statsforvalteren i Rogaland
2021	Sosial	Landsomfattende undersøkelse av tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i NAV	Statsforvalteren i Rogaland
2022	Drikkevann	Revisjon	Mattilsynet
2022	Arbeidsmiljø	Forebygge muskel- og skjelettplager og psykiske plager - stedlig tilsyn	Arbeidstilsynet
2022	Grunnopplæring	FNT Skolemiljø og internkontroll	Statsforvalteren i Rogaland
2023	Arkivhold	Tilsyn med arkivholdet	Arkivverket
2023	Arbeidsmiljø (2 stk.)	Tilsyn arbeidsvilkår - offentlige oppdragsgivere - lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter	Arbeidstilsynet
2024	Miljø og klima	Kommunetilsyn med kommunens forsøplingsmyndighet (§28)	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Landbruk	Forvaltningskontroll - tilskotsordninga Utvalde kulturlandskap (UKL)	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Grunnopplæring	Særskilt språkopplæring	Statsforvalteren i Rogaland

7 KOMMUNALE SELSKAPER

7.1 INNLEDNING

Det snakkes om eierstyring når kommunen har valgt å opprette selskaper som skal sørge for tjenester til kommunens innbyggere. Virksomhet som forvaltes av kommunens administrasjon med kommunedirektøren som øverste administrative leder, er ikke å anse som eierstyring.

I denne sammenheng forstås derfor eierstyring som å sørge for at kommunens interesser forvaltes i tråd med formålene satt for selskapene. Det offentlige forvalter våre skattepenger og skal løse lovpålagte oppgaver og tilby tjenester til innbyggere. Derfor bør eierne være fremoverlente, informerte, og interesserte i sine selskaper.[15]

God eierstyring er viktig for å:

- oppnå de mål eierne har hatt med opprettelsen av selskapet
- forvalte ressursene på best mulig måte
- kontrollere risiko

7.2 LOVREGLER

Ifølge kommuneloven § 23-2.1c skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Ifølge kommuneloven § 23-2.1d skal kontrollutvalget også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Selskapstyper som er omfattet av eierskapskontroll er:

a) interkommunale selskaper etter IKS-loven
b) interkommunale politiske råd
c) kommunale oppgavefellesskap

[15] Hva kjennetegner god eierstyring? - NKRF

d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

7.2.1 HVILKE SELSKAPSFORMER ER OMFATTET AV EIERSKAPSKONTROLL?

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

Figur 6. Oversikt over selskapsformer som kan brukes til kommunalt eierskap.

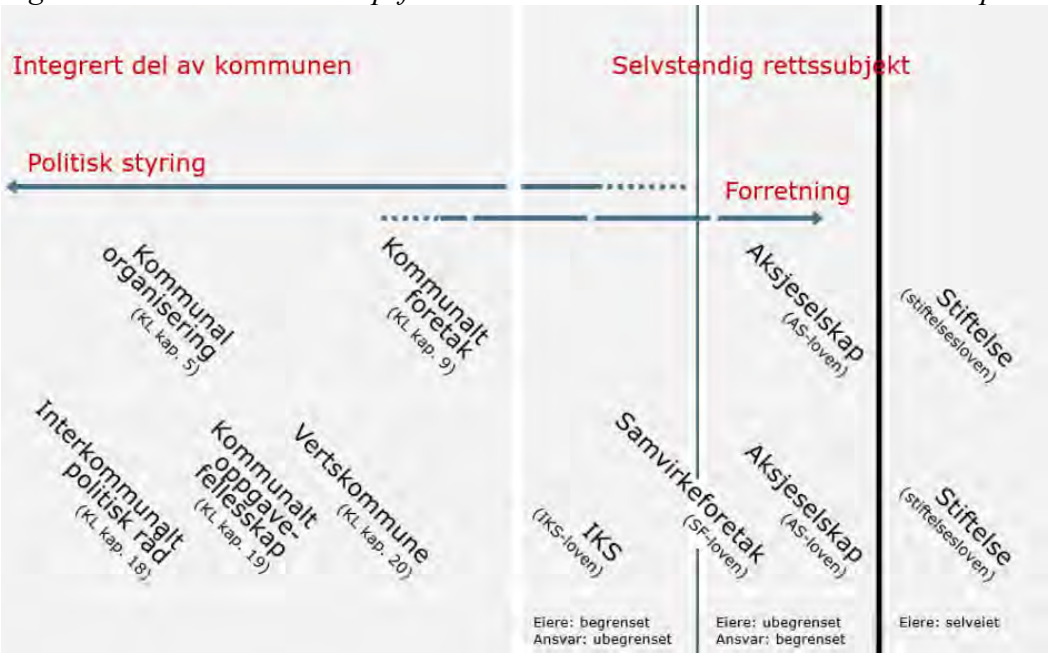

Eierne står ganske fritt i valg av selskapsform. Aksjeselskapsformen er imidlertid lovkrav eller anbefaling for en rekke typer virksomheter (energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper). Aksjeselskapsformen kan anses godt tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranseeksponering.

IKS-formen kan anses godt tilpasset for virksomheter som håndterer kommunale oppgaver i egenregi for eierne (deltakerne) og hvor det ellers ikke er aktuelt med fortjeneste/utbytte (typisk virksomheter som driver med kultur, idrett eller under selvkostregimet). Slike selskap opprettes gjerne når dette gir en effektivitet i kommunenes tjenesteproduksjon. Dersom det drives næring

med fortjeneste/utbyttemuligheter i et IKS, vil dette ofte være skilt ut i heleide datterselskaper som er aksjeselskaper.

7.2.2 HELEIDE OG DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Heleide kommunale selskaper

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

Deleide kommunale selskaper

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten e.a.). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid nå uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

7.3 SELSKAP SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Suldal kommune Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Rygjatun Eigedom AS	100,00 %			
Kommunekraft AS	0,31 %			
Rogaland Revisjon IKS		1,08 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		3,40 %		
Haugaland brann og redning IKS		3,44 %		
Haugaland Vekst IKS		9,10 %		
IVAR IKS		1,08 %		
Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS		4,00 %		
Krisesenter Vest IKS		2,29 %		
Ryfylke IKS		25,00 %		
Norsk Bane AS			11,81 %	
Windworks Jelsa AS			33,33 %	
E134 Haukelivegen AS			2,17 %	
Lysefjorden Utvikling AS			1,60 %	
Reisemål Ryfylke AS			8,82 %	
Haugaland Kraft AS			2,78 %	
Rysteg AS			22,53 %	
Næringshagen i Ryfylke AS			26,44 %	
Suldalsposten AS			34,00 %	
Gullingen Utviklingsselskap AS			10,99 %	
Biblioteksentralen SA				0,01 %
Haugalandsrådet Interkommunalt Politisk Råd				N/A

Ryfylkefondet Kommunalt Oppgavefellesskap				N/A
Ryfylke IT-Samarbeid Kommunalt Oppgavefellesskap				N/A
Ryfylke Friluftsråd Kommunalt Oppgavefellesskap				3,53 %

7.4 KOMMUNEN SOM EIER

Suldal kommune sin eierskapsstrategi og eierskapsmelding ble vedtatt i 2021 for perioden 2020 til 2024. I 2019 ble det gjennomført en generell eierskapskontroll av kommunen. Rogaland Revisjon påpekte den gang at det ikke var store mangler ved kommunen sin eierskapsforvaltning. Anbefalingen var å skille eierskapspolitikk og selskapsrapportering, styrke informasjon til folkevalgte og gjøre informasjon mer tilgjengelig på nettsidene til kommunen.

I dialogmøte med administrasjonen i Suldal kommune kommer det frem at det ville vært interessant å vurdere bruken av kommunale aksjeselskap (herunder Rygjatun Eigedom AS og Suldal Bad Publikum AS). Suldal Bad Publikum AS ble opprettet for at kommunen skulle få momskompensasjon for investering i Suldal bad. Det ble stilt spørsmål om organisasjonsformen var hensiktsmessig og om dette burde vært gjort annerledes, eventuelt være lagt under den ordinære kommunale driften. Det ble videre informert om at disse selskapene ikke kunne stå på egne ben og var avhengige av tilskudd fra kommunen.

Status i 2024 er at det har blitt vedtatt endringer som gjelder begge selskaper – og at Suldal Bad Publikum AS skal avvikles (se mer under kapittel 7.5).

7.5 HELEIDE AKSJESELSKAPER

- Rygjatun Eigedom AS: Suldal kommune eier 100% av aksjene i Rygjatun Eigedom AS som har som formål å drifte internat for Toppvolley. Selskapet omsatte for 10 millioner kroner i 2022 og hadde et negativt årsresultat på 228.000. Ifølge proff.no var likviditeten tilfredsstillende og soliditeten ikke tilfredsstillende.

  Den 18.05.2022 ble det vedtatt å overføre bygg og eiendom i Rygjatun Eigedom AS til Suldal kommune (jf. sak 031/22).

- Suldal Bad Publikum AS: Den 25.09.2023 ble det vedtatt at Suldal Bad Publikum AS skulle ta virksomheten inn i Suldal kommune – og at selskapet skulle bli avviklet (jf. sak 094/23).

7.6 INTERKOMMUNALE SELSKAPER

- IVAR IKS: IVAR IKS var prioritert for eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon i forrige periode (2019-2023). Samtlige eierkommuner vedtok i 2023 å gjennomføre eierskapskontroll av selskapet. Oppstart er planlagt i 2024 med levering i 2025.

- Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS (IKA): Interkommunalt Arkiv i Rogaland (IKA) er et selvstendig interkommunalt selskap, eid av fylkeskommunen, 22 kommuner og to interkommunale selskaper i Rogaland. Det ble sist gjennomført en selskapskontroll av selskapet i 2013.

- Rogaland Revisjon IKS: Forrige selskapskontroll ble gjennomført i 2011 av ReVisor AS.

- Haugaland Vekst IKS: Selskapet ble stiftet i 2004 og har som formål å drive regionalt nærings- og utviklingsarbeid. Selskapet er eid av ti kommuner på Haugalandet, samt Rogaland fylkeskommune. Det har ikke vært utført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

  Selskapet hadde i 2022 en omsetning på 13,9 millioner kroner, og et årsresultat på 1,8 millioner. Selskapets likviditet og soliditet fremstår som meget god.

  Det har ikke vært gjennomført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

- Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS: HKS IKS er et interkommunalt selskap som utfører sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i kommunene Bokn, Etne, Haugesund, Karmøy, Sauda,Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

  Selskapet har de siste årene hatt en tilfredsstillende økonomisk situasjon og risikoen vurderes som lav.

- Krisesenter Vest IKS: Krisesenter Vest IKS har 17 eierkommuner og avdelinger i Haugesund og på Stord. Alle kommuner er pålagt å ha et tilbud til innbyggere som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Krisesenteret gir et bo- og dagtilbud til kvinner, barn, menn og LHBT-personer.

- Haugaland Brann og Redning IKS: Haugaland brann og redning IKS er et samarbeid mellom seks kommuner på Haugalandet for å løse kommunene sitt ansvar og sine plikter etter brannvernloven. Haugaland brann og redning IKS har vært i drift siden 1. juli 2018.

  I 2020 hadde kommunen ni eiere. I møte med administrasjonen i Vindafjord kommune stilles det spørsmål ved hvordan robustheten i tjenestene er når stadig flere kommuner har trukket seg ut – og om dette har noen konsekvenser for innbyggerne i eierkommunene.

  Selskapets økonomiske situasjon i 2019 var god med en omsetning på 107 millioner kroner og årsresultat på 8,6 millioner. Selskapet har ikke levert regnskap til Brønnøysundregistrene siden den gang.

- Ryfylke IKS: Selskap med formål å styrke Ryfylkeregionen gjennom større grad av interkommunalt samarbeid med hovedvekt på tiltaksarbeid og utviklingsprosjekt. Har ikke tidligere vært prioritert for eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon.

7.7 DELEIDE AKSJESELSKAPER

Lysefjorden Utvikling AS

Den interkommunale eierskapsgruppen på Nord-Jæren anbefaler at det gjennomføres en eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon av Lysefjorden Utvikling AS i denne perioden. Det har ikke vært gjennomført kontroll med selskapet i nyere tid.

Fylkeskommunen er største eier av Lysefjorden Utvikling AS. Hjelmeland kommune har en liten eierpost, og er i tillegg eid av 6 andre kommuner, Stiftelsen Preikestolen, Reisemål Ryfylke AS og Stavanger turistforening.

Selskapet driver en bredt sammensatt virksomhet, herunder også parkeringsplassen på Øygardsstølen. Inntekter opparbeidet fra p-virksomheten skal jfr. regelverket for parkering i friområder holdes adskilt fra øvrig virksomhet og tilbakeføres p-virksomheten.

Den interkommunale eierskapsgruppen trekker frem at risikoforhold for aksjonærene er blant annet økonomisk ved at 50 % av inntektene er tilskuddsbaserte, mens selskapet har langsiktig gjeld og faste kostnader. I tillegg er bredden i virksomheten stor og de må forholde seg til ulikt regelverk, herunder f.eks. krav om at det ikke er kryss-subsidiering knyttet til parkeringsvirksomheten.

Det er også risiko forbundet med at om selskapet skulle komme i vanskeligheter og ikke kan gjennomføre prosjekter som forutsatt, har det økonomiske konsekvenser med hensyn til tilskuddet på kr 0,6 millioner som er gitt, og at aksjonærene vil miste en sentral aktør i regionalt reiseliv og turismesatsingen i Lysefjorden-området.

Windworks Jelsa AS

I 2020 ble WindWorks Jelsa etablert av NorSea, Suldal kommune og Ryfylke IKS. Implenia kom inn på eiersiden i 2023. Formålet med selskapet er å utrede muligheten for å etablere et større industriområde på Jelsa i Suldal.

I dialogmøte med kontrollutvalget i Suldal, ble Windworks Jelsa AS trukket frem som et aktuelt selskap. Det pekes på mulige utfordringer knyttet til at kommunen både driver med arealplanlegging i det aktuelle området samtidig som de er medeier i selskapet. Det stilles spørsmål ved om kommunen kunne håndtert utfordringene på en annen måte og om selskapet følges tilstrekkelig godt nok opp.

Haugaland Kraft AS

Hovedvirksomhetene til Haugaland Kraft er produksjon, overføring og omsetning av elektrisk kraft, samt utbygging og drift av fibernettverk. Konsernet består i dag av ett morselskap (Haugaland Kraft AS) og fire heleide datterselskaper: Haugaland Kraft Energi, Haugaland Kraft Fiber, Fagne og Endra. I tillegg er selskapet majoritetseier i Sunnhordland Kraftlag og Afiber og er deleier i Deep Wind Offshore, Havnekraft og Datek.

Konsernet eies av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Sveio, Utsira, Suldal, Sauda, Ullensvang, Etne, Fitjar og Bømlo samt selskapene Finnås Kraftlag SA, SØK AS, Fitjar Kraftlag SA.

Selskapet er viktig både som leverandør av kritiske samfunnstjenester og infrastruktur, men også økonomisk – i form av betydelige utbyttebetalinger til eierne. Konsernet betalte ut totalt 500 millioner kroner til eierne i 2023, derav 14 millioner kroner til Suldal kommune.

I møte med administrasjonen andre eierkommuner trekkes risikoer knyttet til utbyttebetalingene som viktige og at disse risikoene bør belyses for eierne. Det ble sist gjennomført en selskapskontroll i 2015.

7.8 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som vil kunne være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Rygjatun Eigedom AS	I dialogmøte med administrasjonen pekes det på kommunale aksjeselskap og organiseringen av disse frem som et aktuelt tema. Suldal kommune har eid alle aksjene i to selskaper, men har vedtatt å avvikle Suldal Bad Publikum AS. Det blir videre opplyst at Rygjatun Eigedom AS er avhengig av tilskudd fra kommunen. Det stilles videre spørsmål om organisasjonsformen er hensiktsmessig i forhold til virksomheten i selskapet.	*Kan sees i sammenheng med andre selskaper som har tilsvarende utfordringer.* *I hvilken grad har kommunen en tilfredsstillende oppfølging av eierskapet i kommunale aksjeselskap og herunder Ryjgatun Eigedom AS?*
	Haugaland Brann og Redning IKS	Viktig tjenesteleverandør for kommunen og leverandør av samfunnskritiske tjenester. Selskapet har hatt en utfordring med at flere eiere har trukket seg ut de siste årene. Både kontrollutvalget og administrasjonen i flere eierkommuner stiller spørsmål ved hvordan selskapet følger opp sin tjenesteproduksjon.	*Økonomi og drift.* *Viktig tjenesteleverandør.* *Hvordan sikre robusthet i tjenestene når flere av eierne har trukket seg ut?* *I hvilken grad har kommunene gode rutiner for å forvalte sitt eierskap i samarbeid med andre?*
	Lysefjorden Utvikling AS	Selskapet har risiko knyttet til at bredden i virksomheten gjør at de må forholde seg til ulikt regelverk. Det er blant annet krav om at det ikke er kryss-subsidiering knyttet til parkeringsvirksomhet. Det har ikke blitt gjennomført eierskaps-kontroll av Lysefjorden Utvikling AS.	*I hvilken grad utøves eierstyringen i samsvar med lover, anbefalinger og andre føringer for eierstyring?*

VEDLEGG

SKRIFTLIGE KILDER

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Kommunens planer, budsjett og årsrapporter
- Informasjon om selskaper som kommune har eierinteresser i
- Kommunens eierskapsmelding
- Tilsynsrapporter fra andre
- Tidligere forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Ulike former for statistikk, for eksempel fra SSB, Framsikt og IMDIAgenda Kaupang, Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2023
- *Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNSREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.* Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.
- Udir (Tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging i ny opplæringslov | udir.no)
- Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023
- Psykisk helsearbeid for barn og unge – en innsiktsrapport, Helsedirektoratet 2021
- Psykisk helse barn og unge, Stavanger kommune, Rogaland Revisjon 2023
- Ulike artikler, henvisninger i teksten

MUNTLIGE KILDER

- Kommunedirektørens ledergruppe
- Kontrollutvalgets medlemmer

Vedlegg til risiko- og vesentlighetsvurdering

EFFEKTIVITETSINDEKS – SULDAL KOMMUNE

Agenda Kaupang beregner en kommunes effektivitet ved å kombinere en kvalitetsindikator og en kostnadsindikator. Kvalitetsindikatoren er sammensatt av 86 forskjellige indikatorer innenfor ulike tjenesteområdene. Verdiene for hver kommune uttrykkes som standardavvik fra gjennomsnittet. Dette sikrer at indikatorer med stor variasjon ikke får for stor vekt. Kostnadsindikatoren er netto driftsutgifter justert for utgiftsbehov. I denne beregningen er også arbeidsgiveravgiften trukket ut siden den varierer mellom kommunene i landet. Denne indikatoren vises også som standardavvik fra gjennomsnittet.

For å beregne effektivitet bruker man gjennomsnittet av kvalitetsindikatoren og kostnadsindikatoren. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader.

Mer informasjon om metoden som er lagt til grunn for denne indeksen, se kommuneindeksen 2023, fra Agenda Kaupang.

	Kvalitets-indeks	Kostnads-indeks	Effektivitets-indeks
Pleie og omsorg	▲	◆	◆
Grunnskole	▲	◆	◆
Barnehage	▲	◆	◆
Administrasjon	●	◆	●
Helse	▲	◆	◆
Sosial	▲	◆	◆
Barnevern	▲	◆	▲
Kultur	●	◆	◆
Brann og redning	▲	▲	▲
Plan	▲	◆	▲
Samferdsel	▲	◆	◆
Bolig	▲	◆	◆
Samlet	▲	◆	◆

Kilde: Agenda Kaupang, Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2023

** Samlet vurdering for kvalitet og kostnad er basert på flere tjenesteområder enn presentert i modellen. Innenfor kostnadsindeksen vurderes 15 tjenesteområder, mens innenfor kvalitetsindeksen vurderes 13 tjenesteområder. Vi har valgt ut de tjenesteområdene som både hadde kvalitetsindeks og kostnadsindeks.*

I tabellene vises standardavvik i forhold til gjennomsnittet. Vi har valgt å legge følgende kriterier til grunn; verdier mellom -0,5 og 0,5 standardavvik fra gjennomsnittet er moderat (gult), verdier over 0,5 er høyt (grønt) og verdier under -0,5 er lavt (rødt).

I en normalfordeling vil verdiene fordele seg slik:

- Gjennomsnittet har standardavvik 0
- 38 % av verdiene er innenfor +- 0,5 standardavvik
- 68 % av verdiene er innenfor +- 1 standardavvik
- 95 % av verdiene er innenfor +- 2 standardavvik

Hvis kommunen i gjennomsnitt ligger 0,5 standardavvik over gjennomsnittet, er det ikke veldig mye. 31 % av verdiene i en tilfeldig fordeling vil være bedre/høyere enn dette. Hvis kommunen ligger 1,0 standardavvik over gjennomsnittet, er det mye. I en tilfeldig fordeling vil bare 16 % av verdiene være større enn 1 standardavvik fra gjennomsnittet.

Pleie og omsorg	Verdi	Vurdering
Ansatte med fagutdanning	88,2	●
Ansatte med høyskoleutdanning	0,34	▲
Innbyggere 80+ uten tjenester	60,3	▲
Innbyggere 80+ i eget hjem	91,2	●
Fysioterapeut per uke sykehjem	0,4	▲
Sykehjemsbeboere vurdert av lege siste år	52,9	◆
Geriatrisk sykepleier per innbygger 80+	15,89	▲
Ergoterapeut per 1000 innbygger 80+	12,76	●
Andel korttid på sykehjem	0,22	▲
Tannstatus beboere sykehjem	33,33	◆
Ernæringsstatus sykehjem	.	▲
Demente med dagaktivitetstilbud	0,00	▲
Ernæringsstatus hjemmeboende 67+	43,27	●
Dagaktivitetstilbud PU	43,75	●
Vedtak om bistand arbeid og utdanning.	84,62	●
Vedtak bistand aktiviteter.	40,91	◆
Årsverk psykisk helse/rus	3,59	▲
Årsverk videreutdanning i psyk/rus	1	▲
Andel døgn velferdsteknologi	0,44	◆
Fysioterapeut per innbygger	11,8	▲
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Grunnskole	Verdi	Vurdering
Grunnskolepoeng	41,6	◆
Fravær	3,6	●
Nasjonale prøver 5 trinn	49	▲
Nasjonale prøver 8 trinn	50,67	●
Nasjonale prøver 9 trinn	55	●
Fordypning 1-7 trinn	0,72	◆
Fordypning 8-10 trinn	0,6	◆
Godkjent utdanning	80,7	◆
Skolebidrag 1-4 trinn	-1	▲
Skolebidrag 5-7 trinn	1,1	●
Spesialundervisning 1-4 trinn	0,13	◆
Trivsel 7	3,93	▲
Trivsel 10. trinn	3,62	▲
Gjennomført VGS	86	●
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Barnehage	Verdi	Vurdering
Foreldre tilfredshet	4,55	▲
Plasser per årsverk	4,99	▲
Dekning minoriteter	0,93	●
Leke areal per barn	5,6	◆
Tilsyn	0	◆
Barnehagelærere	32,5	◆
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Admininstrasjon	Verdi	Vurdering
Sykefravær prosent	0	●
Andel hele stillinger	0,71	●
Alder på kommuneplanens samfunnsdel	2015	◆
Alder på kommuneplanens arealdel	2015	▲
Alder på ROS-analysen	2020	●
Samlet kvalitetindeks		●
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		●

** I datasettet er det ikke rapportert inn tall for sykefravær, vurderingen på denne indikatoren er derfor misvisende.*

Helse	Verdi	Vurdering
Nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier	117,6	●
Andel åpne fastlegelister	0	◆
Andel pasienter på liste med lege	66,1	◆
Helseundersøkelse 1.trinn	94,1	▲
Hjemmebesøk av jordmor	117,6	●
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Sosial	Verdi	Vurdering
Innbyggere 16-66 med sosialhjelp	0,07	◆
Innbyggere 16-24 med sosialhjelp	0,04	▲
Sosialhjelp mer enn 6 måneder	0,2	●
Sosialhjelp som hovedinntekt	0,41	◆
Flyktninger aktivitet	0	◆
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Barnevern	Verdi	Vurdering
Andel klienter 0-24 år	0,04	▲
Andel med hjelpetiltak	0,84	●
Meldinger behandlet	1	▲
Undersøkelser avsluttet	1	●
Evaluert plan	95	▲
Fosterhjem med tilsyn	100	▲
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		▲

Kultur	Verdi	Vurdering
Utlån bibliotek per innbygger	7	●
Besøk på biblioteket per innbygger	5	▲
Kinobesøk per innbygger	1,25	▲
Søkere kulturskole 6-15 år	24,1	▲
Besøk i fritidsklubb per innbygger 6-20 år	710	▲
Samlet kvalitetindeks		●
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Brann og redning	Verdi	Vurdering
Andel A-objekter med tilsyn, siste to år	17,1	◆
Andel piper feiet, siste to år	42,65	△
Bygningsbranner siste to år	0,8	●
Samlet kvalitetindeks		△
Samlet kostnadsindeks		△
Effektivitetsindeks		△

Plan	Verdi	Vurdering
Saksbehandlingstid byggesaker 12 uker	52	◆
Saksbehandlingstid reguleringsplaner	70	●
Gebyr byggesak enebolig	9000	●
Byggesaker med faktisk tilsyn	.	△
Samlet kvalitetindeks		△
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		△

Samferdsel	Verdi	Vurdering
Kommunal vei med fast dekke	98,1	●
Kommunale veier lagt til rette for syklister	8,2	△
Kommunal vei med belysning	22,8	◆
Samlet kvalitetindeks		△
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Bolig	Verdi	Vurdering
Boliger tilrettelagt for rullestolbrukere	0,52	△
Startlån per 1000 innbygger	.	△
Samlet kvalitetindeks		△
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**20/24**
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		216

VAL AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Suldal kontrollutval ber Rogaland Revisjon IKS om å leggje fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjekt om …….. til neste møte.

Bakgrunn:
Ifølgje forskrift om kontrollutval og revisjon skal kommunen bli gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande lover og reglar. Kontrollutvalet bør i dette møtet ta stilling til kva for eit prosjekt utvalet ønskjer å tinge frå revisor.

Saksorientering:
Nytt prosjekt for forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll bør fyrst og fremst tingast med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Ny plan for perioden 2024 - 2028 er no utarbeidd, og vil bli vedteken av kommunestyret i løpet av hausten.

Følgjande prosjekt er prioritert i utkast til plan:

Førsteprioritet
- Kompetanse i skole og barnehage
- Skulestruktur i kommunen
- Utnytting av kompetanse i kommunen
- Fastlegeordning – «Nordsjø-turnus»
- Næringsutvikling

Andreprioritet
- Eldrebølgen
- Klima og miljø
- Intergrering av flyktninger

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper
- RITS (Ryfylke IT-samarbeid Kommunalt oppgaveselskap)
- Rygjatun Eigedom AS

Det er opp til utvalet å velja kva for prosjekt ein ynskjer å setja i bestilling no. Utvalet er også delegert mynde til å fråvika planen dersom det vert naudsynt.

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

Sekretariatet sine kommentarar
Forvaltningsrevisjon skal ha fokus på forbetring, og ha som føremål å gi tilrådingar om tiltak dersom det blir avdekka avvik eller peika på moglege forbetringspotensial. Det er av årets budsjett nytta 132 av 400 timar i følgje tertialrapport frå Rogaland Revisjon pr. 31.07.24.

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon er 400 timer, ut i frå utvalet si innstilling til neste åres budsjett. Dette vil dekke kostnadane til eit eller to prosjekt. Kontrollutvalet må drøfte kva for prosjekt dei ønskjer å velje no.

Sekretariatet vil i etterkant av møtet be revisor komme med framlegg til prosjektmandat og leggje fram sak om bestilling i neste møte.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

SULDAL KOMMUNE

Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**21/24**
Kommunestyret		
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		151

BUDSJETTFRAMLEGG 2025 - KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN

Sekretariatet sitt framlegg til innstilling:

Suldal kontrollutval gjer framlegg om eit samla budsjett for kontrollarbeidet i Suldal kommune for budsjettåret 2025 med ei totalramme på **kr 1 564 000,- eks mva** fordelt på følgjande:

Kontrollutvalet	kr	237 000
Kjøp av sekretariatsteneste	kr	259 000
Kjøp av revisjonstenester	kr	1 068 000

Vedlegg: budsjettframlegg – samla for kontrollarbeidet 2025

Saksorientering
Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sine rekneskap blir revidert og at det blir utført forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Utvalet skal utarbeide framlegg til budsjett for kontrollarbeidet. Dette inkluderer budsjett for kjøp av revisjonstenester, sekretariatstenester og utgifter til utvalet. Denne saka blir lagt fram som kontrollutvalet sitt framlegg til budsjett for kommunen sitt kontrollarbeid for 2025.

I følgje kommunelova har kontrollutvalet eit vidt arbeidsfelt og er berre underordna kommunestyret. Kontrollutvalet sitt tilsyn er ikkje avgrensa til berre å gjelde det økonomiske. Kontrollutvalet skal også sjå etter at saksførebuing og vedtaksprosessar, både i administrasjonen og i dei andre politiske organa fungerer på ein måte som garanterer oppfylling av alle faglege krav, og varetar grunnleggande rettstryggleiksomsyn overfor kommunen sine innbyggarar og andre som måtte bli ramma av kommunale vedtak.

Budsjettframlegg frå kontrollutvalet kan berre bli endra av kommunestyret. Grunnen til at kontrollutvalet sitt budsjett er i ei særstilling, er at utvalet skal vere fritt og uavhengig av dei organa som utvalet skal kontrollere. Det er uheldig om administrasjonen eller eit organ som kontrollutvalet skal kontrollere får innverknad på kontrollorganet si budsjettramme.

Når det gjeld betaling for tenester som vert kjøpt av selskap/samarbeid, vert budsjettet her fastsett av representantskapet og av styret, og kan berre bli endra av desse. Det gjeld i denne saka dei overslag som er sendt øve frå Rogaland Revisjon IKS og frå HKS IKS.

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

1. Kontrollutvalet sine eigne utgifter
Utvalet sine eigne utgifter er vidareført som tidligare år. Kontrollutvalet fastsett ikkje sjølv møtegodtgjersle. Den er innarbeida i budsjettframlegget for å synleggjere samla kontrollutgifter. Budsjettet sett føre ein aktivitet i utvalet som tidlegare år med 4-5 møter i året.

Det er lagt inn midlar til deltaking på kurs/opplæring for utvalet og medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn. Sekretariatet sitt framlegg er på kr 237 000.

2. Sekretariatet sine kostnader
Suldal kommune er medeigar i det interkommunale selskapet Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS og kjøper sekretariattenestene herfrå.

Representantskapet i IKS vedtok eigartilskottet frå deltakarkommunane for 2025 i møtet 22.04.24. Suldal sitt tilskott er sett til kr 259 000.

3. Revisjonskostnader
Suldal kommune er medeigar i det interkommunale selskapet Rogaland Revisjon IKS, og kjøper sine revisjonstenester frå dette selskapet. Sekretariatet har mottatt framlegg til budsjett frå selskapet basert på vedtak i representantskapet.

Rekneskapsrevisjonen blir utført innanfor fastsatt lovbestemte krav. Forvaltningsrevisjon og andre kontrollar blir som tidlegare år budsjettert med 400 timar.

Rogaland Revisjon har for 2025 ført opp totalt 890 timer. Timeprisen for 2024 sett til kr 1.200.

Kontrollutvalet sitt samla budsjettframlegg
Samla budsjett for 2024 er sett opp i eige vedlegg. Framlegget er på totalt **kr 1 564 000.**

Dersom kommunestyret vedtar endringar i kontrollutvalet sitt budsjettframlegg må dette meldast til sekretariatet.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Suldal kommune

Budsjett for kontrollarbeidet 2025

Art	Ansvar 12500/ Teneste 1001: Kontroll og tilsyn	2024	2025
10801	Fast godtgjersle kontrollutvalsleiar	kr 45 000	kr 47 000
10801	Møtegodtgjersle	kr 90 000	kr 95 000
10802	Tapt arbeidsforteneste	kr 3 000	kr 3 000
10990	Arbeidsgjevaravgift	kr 17 000	kr 17 000
	Løn og sosiale utgifter	kr 155 000	kr 162 000
11151	Bevertning	kr 5 000	kr 5 000
11500	Kurs og opplæring	kr 100 000	kr 50 000
11400	Annonsering	kr 1 000	kr 1 000
11601	Reiseutgifter	kr 20 150	kr 15 000
11950	Kontingentar/lisensar	kr 4 000	kr 4 000
	Kjøp av varer og tenester	kr 130 150	kr 75 000
13750	Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS	kr 213 000	kr 259 000
13750	Rogaland Revisjon IKS	kr 1 036 850	kr 1 068 000
	Kjøp av sekretariat- og revisjonstenester	kr 1 249 850	kr 1 327 000
	Kontrollutvalets totale budsjettramme	**kr 1 535 000**	**kr 1 564 000**
	Oversikt - Rogaland Revisjon IKS		
	Rekneskapsrevisjon, attestasjonar, mm.	kr 570 850	kr 588 000
	Forvaltningsrevisjon/eigarskapskontrollar	kr 466 000	kr 480 000
	Sum oversikt frå revisor	kr 1 036 850	kr 1 068 000
	Timepris	kr 1 165	kr 1 200
	Alle beløp er eks. Mva.		
	Timeoversikt		
	Rekneskapsrevisjon	250	250
	Attestasjonar	190	190
	Kontrollutval	50	50
	Anna (rådgivning etc.)	0	0
	Sum rekneskapsrevisjon, attestasjonar, mv.	490	490
	Forvaltningsrevisjon	400	400
	Timer i alt	890	890

SULDAL KOMMUNE **Saksframlegg**

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**22/24**
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		212

REVISOR SI EIGENERKLÆRING FOR 2024

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Suldal kontrollutval tar dei framlagde eigenerklæringane, dagsett 25.06.24, frå Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg: revisor si eigenerklæring

Saksorientering
Kommunelova § 24-4 og forskrift om kontrollutval og revisjon kap. 3 (§§ 16-21) slår fast at oppdragsansvarleg revisor for kommunar skal vere uavhengig til den reviderte verksemd. Forskrifta slår også fast at oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet, jfr § 3 – *«påse…. at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kap. 2 og 3».*

I følgje § 24-4 skal den som gjennomfører revisjon for ein kommune ikkje ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisor sine nærståande har ein slik tilknyting til kommunen at den kan svekke revisor si sjølvstende og objektivitet. I tillegg seier forskrifta §§ 16-21 noko om dei krav som vert stilt for at revisor skal være uavhengig, og dei avgrensingar som gjeld for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering
I følgje forskrifta § 19 skal oppdragsansvarleg revisor årleg, og elles ved behov, gje ein skriftleg eigenerklæring av si sjølvstende til kontrollutvalet. Krav til sjølvstende og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarleg revisor som pliktar å leggje fram ei skriftleg vurdering for kontrollutvalet.

Revisor gjer i vedlegget greie for si sjølvstende overfor kommunen i samsvar med krava i kommunelova og i forskrifta. Det går fram at det ikkje ligg føre noko som tilseier at valde revisorar frå Rogaland Revisjon IKS ikkje er uavhengig når det gjeld forholdet til Suldal kommune. Fråsegna vert gjeve på revisor sitt eige ansvar og skal ikkje godkjennast av kontrollutvalet, men bli tatt til orientering.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Rogaland Revisjon

Til kontrollutvalget i Suldal kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SULDAL KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet og vandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.
Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.
Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Suldal kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Suldal kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Suldal kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

Tore Kristensen
Leder regnskapsrevisjon /
Statsautorisert revisor

Rogaland Revisjon

Til kontrollutvalget i Suldal kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SULDAL KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet og vandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.
Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.
Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Suldal kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Suldal kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Suldal kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

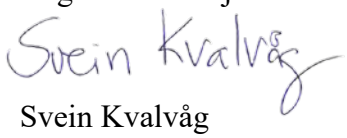

Svein Kvalvåg
Oppdragsansvarlig

Rogaland Revisjon

Til kontrollutvalget i Suldal kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SULDAL KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet og vandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.
Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.
Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Suldal kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Suldal kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Suldal kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

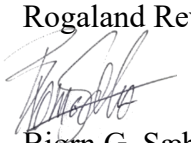

Bjørn G. Sæbø
Leder forvaltningsrevisjon

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**23/24**
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		212

ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLA ETTER-LEVINGSKONTROLL FOR 2024

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Suldal kontrollutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og plan for forenkla etterlevingskontrollen for revisjonsåret 2024 til orientering.

Saksorientering
Ifølgje kommunelova § 23-2 bokstav a skal kontrollutvalet påse at «*kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.».* Kontrollen blir gjennomført mellom anna ved at revisjonen rapporterer til kontrollutvalet på dei ulike trinna i revisjonsprosessen. Rapporteringa skal dekke både planlegging, gjennomføring og oppsummering av arbeidet.

Ifølgje kommunelova § 24-2 andre ledd og god kommunal revisjonsskikk (GKR) skal revisor planlegge sitt arbeid, og då med ha årleg utarbeide ein plan for revisjon av rekneskapen. Dette er eit internt dokument som styrer det arbeidet revisor må utføre for å kunne godkjenne rekneskapen.

Rogaland Revisjon IKS har varsla at dei har utarbeida ein slik plan for Suldal kommune. Rekneskapsrevisor vil presentere planen i møtet.

Revisor vil i tillegg orientere om forenkla etterlevingskontroll (FEK). Etter kommunelova § 23-2 skal kontrollutvalet bl.a. «*påse ….at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak….».*

Etter kommunelova § 24-9 skal revisor basere FEK på ein risiko- og vesentligheitsvurdering, som skal leggjast fram for kontrollutvalet. Revisor skal seinast 30. juni gje ei skriftleg uttale om resultatet av kontrollen.

Revisor skal innhente tilstrekkeleg informasjon til å vurdere om det ligg føre brot på lovar, forskrift eller vedtak, og om brotet må ha mykje å seie for økonomiforvaltninga.

SULDAL KOMMUNE Saksframlegg

Føremålet med FEK er å førebyggje svikt og medverke til å sikre at kommunen følgjer sentrale lovar og vedtak på økonomiområdet. Revisor vil gje ein munnleg orientering til utvalet om hovudinnhaldet i sitt arbeid.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 pålegg også oppdragsansvarleg revisor årleg, og elles ved behov, å gje ein skriftleg eigenvurdering av sin uavhengigheit og vandel til kontrollutvalet. Eigenerklæringa for 2024 vert lagt fram for utvalet i same møte som orienteringa om revisjonsstrategi.

Kontrollutvalet si handsaming av revisjonsplan og evt. informasjon om rekneskapsrevisjonen så langt i 2024, vil altså vere eit ledd i å sjå til at kommunen sitt rekneskap blir revidert på ein tryggande måte og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Slik sekretariatet ser det, bør utvalet få høve til å komme med innspel til fokusområde i interimsrevisjonen som skal gjennomførast, evt. seinare revisjonar, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som fastset den endelege revisjonsplanen.

Konklusjon
Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet, vert det tilrådd at utvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

SULDAL KOMMUNE

Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	**Møtedato**	**Saksnummer**
Kontrollutvalet	26.09.24	**24/24**
Saksansvarleg		**Arkivkode**
Sjur Hatlen		033

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Suldal kontrollutval tar referat- og orienteringssakene 18 – 23 til orientering.

18. Statusrapport pr. september 2024
19. Tertialrapport frå Rogaland Revisjon IKS
20. KST-vedtak 19.06.24 sak 56/24 revisjonsrapport «Førebygging og tidleg innsats»
21. Protokoll frå årsmøtet i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 04.06.24
22. Reglement for Suldal kontrollutval
23. Retningslinjer for handtering av handvendingar til Suldal kontrollutval

Saksorientering:
Sakene blir lagde fram for kontrollutvalet til orientering.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Kontrollutvalet - statusoversyn september 2024

Saker frå bestilling til handsaming i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
IVAR IKS	16.11.23		Prosjektet er bestilt	Hausten 2024	Samarbeids-prosjekt
Val av nytt prosjekt	26.09.24				
Andre saker					

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
ROV og planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll	16.11.23	13.06.24/ 26.09.24			
Førebygging og tidleg innsats	09.02.23	25.04.24	19.06.24	April 2025	

Avslutta prosjekt

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Følgt opp i KU/KST	Merknader
Styring og kontroll med investeringsprosjekt	24.02.22	10.11.22	28.03.23	16.11.23/ 18.12.23	
Undersøking av RSK-fondet	28.04.22	15.09.22	02.11.22	07.09.23	
Kritisk kompetanse	11.02.21	04.11.21	14.12.21	15.09.22/ 02.11.22	
Psykisk helsehjelp	17.09.20	11.02.21	23.03.21	04.11.21/ 14.12.21/ 10.11.22	Munnleg 2.gongs opf. 10.11.22

Orienteringar

25.04.24	*økonomi og organisasjon v/kommunalsjef Torbjørn Guggedal*
13.06.24	*…..*
26.09.24	***administrasjonen v/kommunedirektør***
21.11.24	*helse og velferd v/kommunalsjef Grethe Jæger Angelvik*
1. møte 2025	*oppvekst v/kommunalsjef*
2. møte 2025	*økonomiavd. v/økonomisjef*
3. møte 2025	*personal- og organisasjonssjef*
4. møte 2025	*IKT-avdelinga*

SULDAL KOMMUNE
Perioderapportering 31.07.2024

	Måned												Tot.	Tot.
Kunde	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**timer**	**sum**
Regnskapsrevisjon	46	27	44	140		25	3,25						284	330 860
Bekreftelse/attestasjoner		28	26	23	14	18	11,00						119	138 635
Kontrollutvalg		3		8									11	12 815
Rådgivning	7						0,50						8	8 738
Forvaltningsrevisjon	17	68	45		2		0,25						132	153 780
Total sum	70	125	115	171	16	43	15,00	0	0	0	0	0	554	644 828

SULDAL	Forvaltningsrevisjon	Regnskapsrevisjon	Attestasjon	Kontrollutvalg	Rådgivning	TOTALT	SUM
B 2023	400	250	190	50		890	987 900
R 2023	284	431	88	28	38	868	963 758
B 2024	400	250	190	50		890	1 036 850
R 2024	132	284	119	11	8	554	644 828
B 2025	400	250	190	50		890	1 068 000

Budsjett 2025:
Budsjett fra tidligere år er videreført. Timeprisen økes med kr 35 og kr 55,- for 2025 slik at timepris blir kr 1 200,- + mva for kommuner og kr 1 275,- + mva for andre.

Forbruk 2.tertial 2024:
I regnskapsrevisjonen er resterende del av interim, og årsoppgjør 2023 gjennomført. Vi er godt igang med planlegging av revisjonsåret 2024. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for 3 terminer og ulike særattestasjoner som bl.a. tilskudd til ressurskrevende brukere, kompetansemidler og telling av PUH. Resultat av revisjon for 2023, og FEK er presentert for KU.

Arbeidet med en varslingssak har vært svært tidkrevende og vil medføre et overforbruk på regnskapsprevisjon på opp imot 100 timer.

Av forvaltningsrevisjon er *Forebygging og tildleg innsats* og *Risiko- og vesentlighetsvurdering* er levert. Eierskapskontroll av *Ivar IKS*, som vil bli gjennomført i samarbeid med øvrige eierkommuner, er bestilt.

056/24 Forvaltningsrevisjonsrapport - "Førebygging og tidleg innsats"

Kontrollutvalet si innstilling

1. Suldal kommunestyre tek den framlagde forvaltningsrevisjonsrapporten om «Førebygging og tidleg innsats» til orientering.

2. Rapporten vert sendt øve til kommunedirektøren for vidare oppfølging av rapporten sine fem tilrådingar.

3. Kommunedirektøren gir tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

19.06.2024 Kommunestyret

Handsaming:

RØYSTING

Samrøystes i samsvar med innstillinga frå Kontrollutvalet

Side 25 av 31

K - 056/24 Vedtak:

1. Suldal kommunestyre tek den framlagde forvaltningsrevisjonsrapporten om «Førebygging og tidleg innsats» til orientering.

2. Rapporten vert sendt øve til kommunedirektøren for vidare oppfølging av rapporten sine fem tilrådingar.

3. Kommunedirektøren gir tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Forum for kontroll og tilsyn

MØTEPROTOKOLL

Møte:	Årsmøte 2024
Tid:	4. juni 2024 | kl. 15.45 – 16.30
Sted:	Quality Airport Hotel, Gardermoen

Saksliste:

Saknr.	Sak:
ÅS 1/2024	Registrering av årsmøtedelegater
ÅS 2/2024	Konstituering av årsmøte 2024
ÅS 3/2024	Godkjenning av innkalling og saksliste
ÅS 4/2024	Styrets årsmelding 2023
ÅS 5/2024	Årsregnskap og revisjonsberetning 2023
ÅS 6/2024	Handlingsplan 2024-2025
ÅS 7/2024	Fastsetting av kontingent for 2025
ÅS 8/2024	Årsbudsjett 2025
ÅS 9/2024	Innkomne forslag/vedtektsendring
ÅS 10/2024	Valg av styre
ÅS 11/2024	Valg av revisor
ÅS 12/2024	Valg av valgkomite

4. juni 2024

Hogne Haktorson

Vestland fk, sekretariat for kontrollutvalet

Ann-Britt Eira Sara

Ann-Britt Eira Sara (Jun 10, 2024 11:10 GMT+2)

Kontrollutvalget Kautokeino

ÅS 1/2024 REGISTRERING AV ÅRSMØTEDELEGATER

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at __ av medlemmene var til stede.

Behandling i møte:
Registreringen viste at det var 78 medlemmer til stede på årsmøtet.

Årsmøtet godkjente registreringen.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at 78 av medlemmene var til stede.

ÅS 2/2024 KONSTITUERING AV ÅRSMØTE 2024

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

Behandling i møte:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

ÅS 3/2024 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

Behandling i møte:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

ÅS 4/2024 STYRETS ÅRSMELDING 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

Behandling i møte:
Styremedlem Terje Engvik orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

ÅS 5/2024 ÅRSREGNSKAP OG REVISJONSBERETING FOR 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

Behandling i møte:
Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

ÅS 6/2024 HANDLINGSPLAN 2024-2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

Behandling i møte:
Nestleder Jane Anita Aspen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

ÅS 7/2024 FASTSETTING AV KONTINGENT FOR 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	**Kontingent 2025** (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

Behandling i møte:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	**Kontingent 2025** (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

ÅS 8/2023 ÅRSBUDSJETT 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

Behandling i møte:
Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

ÅS 9/2024 INNKOMNE FORSLAG/VEDTEKTSENDRING

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

Behandling i møte:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

ÅS 10/2024 VALG AV STYRE

Forslag fra valgkomiteen

Kandidater:			
KU medlem	Line Fusdahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	*Jane Anita Aspen*	*2023- 2025 ikke på valg*	*Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal*
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	*Tom Øyvind Heitmann*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark*
Sekr medlem	*Solveig Kvamme*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS*
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	*Einar Sandlund*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rådgiver Konsek Trøndelag IKS*

Leder, Line Fusdahl (2024-2025)
Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

Behandling i møte:
Medlem av valgkomiteen, Berit Pauline Pedersen presenterte forslaget. Det var ingen som ønsket skriftlig avstemming. Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlemmene ble valgt til slutt.

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Line Fusdahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	*Jane Anita Aspen*	*2023- 2025 ikke på valg*	*Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal*
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	*Tom Øyvind Heitmann*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark*
Sekr medlem	*Solveig Kvamme*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS*
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	*Einar Sandlund*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rådgiver Konsek Trøndelag IKS*

Leder, Line Fusdahl (2024-2025)
Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

ÅS 11/2024 VALG AV REVISOR

Forslag fra valgkomiteen

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

Behandling i møte:
Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

ÅS 12/2024 VALG AV VALGKOMITE

Innstilling til vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	*Lars Hansen*	*2023-2025 ikke på valg*	*Salten Kontrollutvalgservice*
Sekr medlem	*Berit Pauline Pedersen*	*2023-2025 ikke på valg*	*K-sekretariatet*
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	*Mette Jensen Moen*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat*

Leder, Lars Hansen (2024-2025)
Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Behandling i møte:
Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlem ble valgt til slutt.
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	*Lars Hansen*	*2023-2025 ikke på valg*	*Salten Kontrollutvalgservice*
Sekr medlem	*Berit Pauline Pedersen*	*2023-2025 ikke på valg*	*K-sekretariatet*
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	*Mette Jensen Moen*	*2023-2025 ikke på valg*	*Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat*

Leder, Lars Hansen (2024-2025)
Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Reglement

for

Suldal kontrollutval

Vedteke av Suldal kommunestyre 06.09.11, sak 60/11, endra 21.10.14, sak 65/14 og 22.09.20, sak 54/20

VIRKEOMRÅDE

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommunar og fylkeskommunar (kommunelova) og forskrift om kontrollutval og revisjon, vedteken av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med heimel i kommunelova § 23-2, § 24-2 og § 24-4 gjeld for heile kontrollutvalet si verksemd.

I tillegg gjeld følgjande:

INNLEIING

Kommunestyret har det øvste ansvaret for å kontrollere kommunen si verksemd, og kan krevje ei kvar sak lagt fram for seg til orientering eller avgjerd. Kommunestyret kan gjere om vedtak som er gjort av andre folkevalde organ eller administrasjonen, i same utstrekning som desse sjølve kan gjere om vedtaket, jf. kommunelova § 76 § *22-1*.

1. KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret føre kontroll med kommunen si verksemd, under dette sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet skil seg i stor grad frå andre kommunale styre, råd og utval då utvalet ikkje skal drive politisk verksemd, og heller ikkje skal overprøve politiske prioriteringar gjort av andre folkevalte organ eller andre kommunale organ.

Kontrollutvalet skal framstå som eit kompetent, uavhengig, objektivt og synleg organ med høg integritet.

Kontrollutvalet sine medlemmer og varamedlemmer har rett til deltaking på kommunen sin folkevaldopplæring, tilsvarande som for kommunestyremedlemmene.

2. FØREMÅL

Kontrollutvalet skal medverka til å sikre at det er allmenn tillit til at kommunen sine oppgåver vert løyste på best mogleg måte og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter.

Utvalet skal bl.a. sjå etter at:

- kommunen sine årsrekneskap vert revidert på ein trygg måte
- det vert ført kontroll med at den økonomiske forvaltninga er i samsvar med lov og vedtak
- kommunen brukar ressursar til å løyse oppgåver som er i samsvar med kommunestyret sitt vedtak og føresetnad
- kommunen sin ressursbruk er effektiv når det gjeld dei mål som er sett på området
- lov og reglar vert etterlevd i den kommunale verksemda
- kommunen sitt styringsverktøy er hensiktsmessig
- resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sin føresetnad

3 VAL OG SAMANSETTING

Kontrollutvalet skal ha minst 5 medlemmer. Kommunestyret vel medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalet som første sak etter val av formannskap og ordførar/varaordførar i det konstituerande møte. Minst 1 av dei valde medlemmane i kontrollutvalet skal vere medlem av kommunestyret.

Kommunestyret vel leiar og nestleiar. Utvalsleiar kan ikkje vere medlem av same parti eller tilhøyre same gruppe som ordføraren. Det bør takast omsyn til kontinuitet i utvalet.

Utelukka frå val er ordførar, varaordførar, medlem og varamedlem av formannskap, medlem og varamedlem av kommunal nemnd folkevald organ med avgjerdsmynde, og tilsette i kommunen. Utelukka frå val er òg styremedlemmer, personar som har leiarstilling, er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlinga i et selskap som kommunen har eigarinteresser i, eller i eit interkommunalt politisk råd eller eit kommunalt oppgåvefellesskap.

Kommunestyret kan når som helst skifte ut kontrollutvalet. Ved utskifting av ein eller fleire medlemmer av utvalet skal alle medlemmene veljast på nytt.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalet skal følgje lov og forskrift og - så langt det høver- dei reglar og retningsliner for sakshandsaming, møteorden og møtestyring m.m. som er fastsett i Suldal kommunestyre 20.06.17, sak /17, jf. reglement for kommunestyret og politiske utval.

4.1 Teieplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalet gjeld dei allmenne reglane om teieplikt i forvaltningslova. Kontrollutvalet sin medlemmer og varamedlemmer skriv under eigen teieplikterklæring.

4.2 Etikk

Utvalet skal ha fokus på kommunen sine etiske retningsliner og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggjarane sin tillit til den kommunale verksemd.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjonar som vil føre til at det kan stillast spørsmål ved vedkommande sin integritet og dei vert oppmoda til registrere seg i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGÅVER

Kontrollutvalet kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunen si verksemd, så lenge det kan definerast som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt,

krevja alle opplysningar, utgreiingar eller alle dokument, og gjera undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføra oppgåvene.

Ansvaret for å gjennomføra vedtak ligg til rådmannen, jf. kommunelova § 23. § 13-
1. Utvalet skal føra tilsyn med at vedtak vert sette i verk og etterlevde.

5.1 Internkontroll
Kontrollutvalet fører kontroll med at kommunen si verksemd er forsvarleg sikra ved eit forsvarleg internkontrollopplegg, jf. kommunelova kapittel 25, og dersom det vert naudsynt gje innstilling med tilråding om at det må gjerast tiltak.

5.2 Årsrekneskap/årsmelding
Kontrollutvalet skal sjå til at årsrekneskapane til kommunen og kommunale selskap og føretak vert reviderte på ein trygg måte, og halda seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalet skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffa seg naudsynt innsyn i at rekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar.

Kontrollutvalet skal gi uttale til kommunestyret om rekneskapene, med kopi til formannskapet. Kopien må vere formannskapet i hende tidsnok til at det kan ta omsyn til han før det gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon
Kontrollutvalet skal sjå til at det jamleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av verksemda til kommunen.
Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøkje om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte. Kontrollutvalet skal, innanfor dei rammene som er gjevne av kommunestyret, velje tema og utforme problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd, og verksemda i kommunen sine selskap.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for ein slik plan skal det gjennomførast ein overordna analyse av kommunen si verksemd basert på risiko- og vesentlegvurderingar. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

5.4 Selskapskontroll/eigarskapskontroll
Kontrollutvalet skal kontrollere om den som utøver kommunen sine eigarinteresser gjere dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyre sine vedtak og anerkjente prinsipp for eigarstyring. I heileigde kommunale selskap har kontrollutvalet rett til å vere til stades i generalforsamling, representantskap og andre eigarorgan. Kontrollutvalet og kommunen sin revisor skal varslast når det skal haldast slike møter.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide ein plan for gjennomføring av eigarskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsetje reglar for kontrollutvalet si kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap omtalt i kommunelova §23-6 fyrste ledd og kva dokument mv. som skal sendast til kontrollutvalet.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

5.5 Gransking
Kontrollutvalet skal kunne setje i verk gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om ein eller fleire enkeltpersonar har gjort feil eller brote reglar.

Gransking kan iverksetjast på eige initiativ eller dersom ordførar eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering frå rådmannen/kommunedirektøren
Kontrollutvalet kan som ledd i å føre kontroll med kommunen si verksemd be rådmannen/kommunedirektøren orientere om aktuelle saker og tema.

6. MØTE OG SAKSHANDSAMING

Møta i kontrollutvalet haldast for opne dører, jf. kommunelova § 31 § 11-5, såframt utvalet ikkje vedtek noko anna. Vedtaket må vere grunna med gyldig lovheimel.

Dørene skal stengjast dersom utvalet skal handsama opplysningar som er underlagt teieplikt, jf. Kommunelova § 31 nr 2 § 11-5.

6.1 Førebuing / møteinnkalling / sakliste
Sakliste vert sett opp av leiaren i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal med høveleg varsel sendast til utvalsmedlemmene og varamedlemmene, ordførar og revisor. Dei to sistnemnde har møte- og talerett i møta til kontrollutvalet.

Rådmannen/kommunedirektøren får alltid tilsendt innkalling med saksliste til orientering, og møte må møte når han vert kalla inn til møta. Rådmannen eller andre tilsette i kommunen kan bli innkalla til kontrollutvalet for å orientere om ei sak eller gje opplysningar i konkrete tilfelle. Når tilsette i kommune vert kalla inn til møte, skal rådmannen bli orientert om dette på førehand.

Rådmannen kan la seg representera av fullmektig når han finn dette høveleg og kontrollutvals-leiaren elles samtykkjer. Kontrollutvalet kan invitere eksterne personar for å opplyse eller orientere om ei sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlege, men saker som skal unnatakas ålmenta etter lov og forskrift, skal gjerast anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merka *"Ikkje offentleg, jamfør off.lova."* vert berre sende ut til dei som skal ha slike dokument for å ta stode i saka.

6.2 Møtestruktur
Utvalet sin leiar er møteleiar. Ved forfall fungerer nestleiar. Har begge forfall, blir særskild møteleiar vald ved fleirtalsval.

Kontrollutvalet kan berre treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stades under møtet.
Vedtak vert fatta med fleirtal av dei røystene som vert gjevne. Ved likt røystetal i andre saker enn val, vert leiaren si røyst avgjerande.
Utvalet kan treffa vedtak i ei sak som ikkje stod på møtekartet, dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av medlemmene set seg imot dette.

6.3 Habil/inhabil Inhabilitet for folkevalte
Kommunelova § 40 nr. 3 § 11-1 gjeld òg kontrollutvalet. Når det blir spørsmål om ein medlem er inhabil, skal ikkje medlemmen vere med å handsama spørsmålet, men gå frå møtet.
Dersom ein medlem veit at han vil vera inhabil, må han melda ifrå om dette på førehand, slik at varamedlem kan verta innkalla.

6.4 Melding frå utvalet
Det skal førast møteprotokoll frå møta. Revisor kan forlange utsegnene sine på møta protokollerte. Utskrift av møteprotokollen skal sendast til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordførar og rådmann/kommunedirektør, og dessutan til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennast i neste møte og bør skal vere sendt ut på førehand.
Særutskrifter frå kontrollutvalsmøtet skal sendast til rådmannen/kommunedirektør når det vert gjort vedtak som krev handling frå han/ho eller som kopi når revisjon eller andre er mottakere.

Saker frå kontrollutvalet skal normalt fremjast direkte til kommunestyret for handsaming. I saker der kontrollutvalet har innstillingsrett, har verken rådmann/kommunedirektør eller folkevalde organ høve til å gje innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalet er knytt til saker der kontrollutvalet rapporterer resultata av sitt arbeid. Dette gjeld mellom anna:

- plan for forvaltningsrevisjon,
- plan for eigarskapskontroll
- rapportar frå gjennomførte forvaltningsrevisjonar
- rapportar frå gjennomførte eigarskapskontrollar
- rapportering om saker som ikkje er følgde opp av administrasjonen

Saker som skal realitetshandsamast av kommunestyret, skal oversendast til ordførar.

6.5 Oppfølging
Kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyret sine vedtak i samband med gjennomførte forvaltningsrevisjonar, blir følgde opp. Kontrollutvalet sitt ansvar for oppfølging er retta mot både administrasjonen og andre folkevalde organ. Kontrollutvalet skal også rapportere til kommunestyret om korleis kommunestyret sine merknadar til forvaltningsrevisjonsrapportar er blitt følgde opp. I tillegg skal det rapporterast om tidlegare saker som etter utvalet si meining ikkje er blitt følgde opp på ein tilfredsstillande måte.

6.6 Fråsegner/uttale
Kontrollutvalet kan gje fråsegn eller uttale seg i saker det får seg førelagt eller i saker dei sjølv vel å handsame. Det er utvalet som organ som skal gje slik fråsegn eller uttale.

6.7 Innsyn og undersøking.
Utvalet skal sjå til at det vert sett i verk undersøking når dette er vedteke av kommunestyret. Utvalet skal sjølv syte for at det vert føreteke undersøking når dei finn det naudsynt.

Kontrollutvalet kan krevje dei opplysningane som er naudsynt for å gjennomføre kontrollar frå interkommunale selskap etter IKS-lova, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefellesskap, aksjeselskap der ein kommune aleine eller saman med andre kommunar, fylkeskommunar eller interkommunale selskap direkte eller indirekte eigar alle aksjar.

Kontrollutvalet si innsynsrett og rett til å gjere undersøkingar gjeld også overfor andre verksemder som utfører oppgåver på vegne av kommunen. Innsyn og undersøkingar skal imidlertid berre omfatte det som er naudsynt for å undersøke om kontrakt er oppfylt.

Det ligg føre plikt for rådmannen/kommunedirektøren å rapportere eventuelle mistankar om misleghald og monalege avvik til revisjonen, som på si side har plikt til å rapportere dette vidare til kontrollutvalet.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalet skal rapportere til kommunestyret om dei undersøkingar som er gjennomført og resultatet av desse. Dette skal skje ved at uttale til årsrekneskap vert send kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapportar og rapportar om eigarskapskontroll vert lagt fram for kommunestyret saman med innstilling som også inneheld tilrådingar, samt at kontrollutvalet legg fram årsmelding som vert sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariatet

Kommunestyret skal sørgje for at kontrollutvalet har den sekretærhjelpa som utvalet treng. Sekretariatet skal sjå til at dei sakene som vert handsama av kontrollutvalet er forsvarleg utgreidde og at vedtaka i utvalet vert sette i verk.
Den som utførar sekretariatfunksjonen for kontrollutvalet er direkte underordna kontrollutvalet og skal følgja dei retningslinene og pålegga som utvalet gjev.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalet kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand frå sekretariatet og revisjonen når det vert vurdert som naudsynt.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal lage framlegg til budsjett som skal følgje formannskapet si innstilling til årsbudsjett til kommunestyret etter kommunelova kapittel 14.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Leiaren og nestleiaren har møterett i kommunestyret og talerett når utvalet sine saker blir handsama. Er leiar eller nestleiar hindra frå å møta, kan den utvalet peikar ut, få møte- og talerett i kommunestyret i han/ho sin stad.

7.5 Informasjon

Det er normalt leiar av kontrollutvalet som uttalar seg til pressa og andre, på vegne av kontrollutvalet, om saker som utvalet har til handsaming.

7.6 Val av revisjonsordning
Kommunestyret avgjør sjølv om kommunen skal tilsetje eigne revisorar, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annan revisor. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.7 Val av revisor
Dersom kommunestyret vedtek å konkurranseutsette heile eller deler av revisjonen, gjer kommunestyret sjølv val av revisor etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.8 Val av sekretariatsordning
Kommunestyret vel sjølv sekretariat for kontrollutvalet. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-7.

8. HØYRING

8.1 Virkeområde og føremål
Kontrollutvalet kan holde høyringar innanfor sitt ansvarsområde. Med høyring meiner ein her eit møte i kontrollutvalet der ein mottar munnlege forklaringar frå personar som er bede om å møte for å få nærare opplyst ei spesiell sak eller eit saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre at kontrollutvalet og kommunestyret får den informasjon som dei treng i kontrollsaker, ei god framdrift i høyringa, samstundes som omsynet til dei som blir kalla inn blir teke vare på.

8.2 Førebuing av høyring
Kontrollutvalet kan med vanleg fleirtal vedta at det skal haldast høyring i ei kontrollsak, og kven som skal kallast inn for å møte. Høyringa skal i utgangspunktet være open, men kontrollutvalet kan likevel med vanleg fleirtal vedta at heile eller deler av høyringa skal være lukka. Vedtaket om heilt eller delvis å gjennomføre høyringa for lukka dører må være grunna med gyldig lovheimel.

Kontrollutvalet må klart definere føremålet med høyringa og kva utvalet venter å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalet kunne vente å få grunnlag for kva lærdom som kan trekkast ut av høyringa kontra bruk av andre verkemiddel.

Før høyringa gjennomfører kontrollutvalet særskilte saksførebuande møte. Kontrollutvalet bør gjennomgå dei problemstillingane som dei ønskjer skal bli opplyste, med sikte på å gjere utspørjinga mest mogeleg effektiv. Utvalet må også ta stilling til kor mykje bakgrunnsinformasjon som det er naudsynt å innhente for å gjennomføre høyringa. Vidare bør det òg bli fastsett ein framdriftsplan for høyringa.

I dei saksførebuande møta fastset kontrollutvalet kven som skal veljast som hovudspørjar under høyringa, jf. pkt. 8.4. Kontrollutvalet kan i tillegg til hovudspørjar også velje fleire utspørjarar blant utvalet sine medlemmer. Valet av hovudutspørjarar bør skje ut frå omsynet til å få saka breitt opplyst.

8.3 Den innkalla si stilling
Rådmannen/kommunedirektøren har møteplikt ved innkalling til høyring. Andre tilsette i kommunen kan innkallast direkte for å møte til høyring. Rådmannen skal i slike tilfelle alltid varslast, og skal ha høve til å vere til stades. Spørsmål skal stillast direkte til den som er innkalla, men rådmannen skal gis høve til å supplere forklaringa om han/ho meiner det er ønskeleg.

Eksterne aktørar kan inviterast til å møte til høyring for å gje opplysningar.

Den som blir kalla inn eller invitert til å møte til høyring, skal varslast i så god tid som mogleg. Innkallinga skal angi den eller dei saker som kontrollutvalet ønskjer forklaring om. Kopi av dette reglementet skal leggast ved. Det skal vidare opplysast om høyringa skal være open, og at det vil bli tatt referat. Dei som møter skal ha tilgang til kontrollutvalet sine saksdokument, viss ikkje reglar om unntak frå offentlegheit/ teiepliktfastset seier noko anna.

Dersom eit spørsmål ikkje kan svarast på utan å røpe opplysningar som er under lovbestemt teieplikt, bør den innkalla gjere kontrollutvalet merksam på dette. Den innkalla kan be kontrollutvalet om å få gje forklaring heilt eller delvis for lukka dører. Dersom det blir sett fram slik oppmoding, skal kontrollutvalet avbryte høyringa, og handsame spørsmålet i lukka møte.

Den innkalla skal ha høve til å ha med ein medhjelpar. Den innkalla har rett til å konferere med hjelpar før svar blir gjeve. Dersom møteleiar gjer høve til dette, kan hjelpar supplere forklaringa. Dersom hjelpar krev honorar må betaling av desse utgiftene bli avklart på førehand.

8.4 Gjennomføringa av høyringa

Kontrollutvalet si leiar skal fyrst orientere om temaet for høyringa og dei prosedyrane som gjeld. Leiaren ser etter at spørsmåla held seg innanfor det tema som er definert, og at den innkalla sin rettstryggleik blir ivareteke.

Før kontrollutvalet startar si utspørjing, skal den innkalla få inntil 10 minuttar til å gje si versjon av saka. Leiaren kan utvide den innkalla si taletid i så stor grad som det blir sett som naudsynt for å opplyse saka.

Høyringa byrjar med at valt hovudutspørjar stiller sine spørsmål. Deretter får dei andre medlemmene i kontrollutvalet ordet til spørsmål i den rekkefølgje som dei ber om. Etter at utspørjinga er over, skal den innkalla få høve til å gje ei kort sluttkommentar.

Kontrollutvalet sine medlemmer skal ikkje ha meiningsutveksling under høyringa. Medlemmene skal heller ikkje kommentere dei svar som blir gjeve, anna enn der dette inngår som ein naturleg del av eit oppfølgingsspørsmål. Upassande eller fornærmeleg åtferd eller spørsmål er ikkje tillate og skal påtalast av møteleiar.

Eit medlem av kontrollutvalet kan krevje at høyringa blir avbroten for at kontrollutvalet skal handsame den vidare framdrift, mellom anna framlegg om at høyringa skal avsluttast eller fortsette for lukka dører.

Kontrollutvalet kan berre ta imot teiepliktsopplysningar for lukka dører. Under ei open høyring må kontrollutvalet sine medlemmer ikkje referere eller vise til opplysningar underlagt lov- eller instruksfesta teieplikt.

8.5 *Etterarbeid*

Kontrollutvalet skal utarbeide rapport frå høyringa. Rådmannen skal ha høve til å uttale seg til rapporten, jf. kommunelova § 77 nr. 6 § 23-5. Rådmannen sin uttale skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendast kommunestyret for sluttbehandling, med innstilling frå kontrollutvalet

9. IVERKSETJING

Reglementet trer i kraft straks det er vedteke av kommunestyret.

* * *

Forum for
kontroll og tilsyn

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

© Forum for kontroll og tilsyn 2022

Innhold

Oppsummering av anbefalinger 3

1. Innledning 4

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller 6

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret 6

2.2 Rolleavklaringer 6

3. God forvaltningsskikk 8

3.1 God forvaltningsskikk 8

3.2 Skriftlige henvendelser 8

3.3 Muntlige henvendelser 9

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt 10

4. Sekretariatets behandling av henvendelser 12

4.1 Ulik praksis 12

4.2 Forslag til fremgangsmåte 12

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser 13

5.1 «Trafikklysmodellen» 13

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat 13

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser 15

6.1 Ressurser 15

6.2 Valg av kontrollhandlinger 15

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid 16

7.1 Informasjon til innbyggere og andre 16

7.2 Kommunikasjonsstrategi 16

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget 17

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret 19

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument? 20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som utrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i at annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.[1]

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy , Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS, Ragnhild Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

[1] Kontrollutvalsboka 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloittes uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle[2]
Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte
Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen
Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak. [3]

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.[4]

[2] Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.
[3] Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.
[4] Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part[5] i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

[5] Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ[6] og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.[7]

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekkliste[8] som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.[9]

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

---

[6] Rettleiar til offentleglova kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

[7] For mer informasjon om arkiv, se FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for kontrollutvalgssekretariat (2015)

[8] Sjekkliste for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.

[9] Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at “du som er med i kontrollutvalget...” Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av …….. kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsendar(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av …….. kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsendar(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83 og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904 . Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:
Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legge henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4
Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelses er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei, som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som utrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» **Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.**	**Ja**	**Delvis**	**Nei**	**Ukjent**
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?				
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?				
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?				
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?				
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?				
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?				
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?				
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?				
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?				
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?				
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?				
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?				

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressurssituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon
Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøre videre undersøkelser.

Orienteringer
Kontrollutvalget kan invitere kommune-direktøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen
Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)
Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.[10]

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll
Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser
Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring[11]
En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

[10] Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.
[11] Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer (2014).

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspel-til-kontrollutvala.17203.aspx

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.

- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.

- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.

- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.

- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.

- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.

- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen[12] og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.

- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.

- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.

- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.

- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB

[12] Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova § 4 har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.
Offentleglova § 4 nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Blir dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: Arkivverket